

Katja Mäki

ULOSOTTOVALITUKSIA KOSKEVA TUTKIMUS JA
ANALYSOINTI

Liiketalouden ylempi ammattikorkeakoulututkinto
Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelma
2017

ULOSOTTOVALITUKSIA KOSKEVA TUTKIMUS JA ANALYSOINTI

Mäki, Katja

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelma, ylempi AMK

Kesäkuu 2017

Ohjaaja: Sandell, Peter & Saarikko, Simo

Sivumäärä: 48

Liitteitä: 3

Asiasanat: ulosotto, ulosottovalitus, ulosottokaari

Opinnäytetyön aiheena oli kerätä, tutkia ja analysoida Varsinais-Suomen ulosottovirastoon tulleet 433 ulosottovalitusta. Ulosottovalitukset koskevat kihlakunnanvoudin ja kihlakunnanulosottomiehen lainkäyttöä, ja he vastaavat heidän omilta velallisilta tulleista valituskirjelmistä. Täytäntöönpanotoimeen tai ulosottomiehen tekemään päätökseen voidaan hakea muutosta tekemällä ulosottovalitus käräjäoikeudelle. Ulosottovalitus on ulosoton tavallisin muutoksenhakukeino. On oltava päätös, toimi tai menettely, joka halutaan korjata. Ulosottomiehen päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta toimi tai päätös koskee; velallinen, velkoja tai muu henkilö. (UK 11:1.1)

Ulosottokaaren (15.6.2007/705) 11 luku on työssä käytetty lainsäädännön tietoperusta. Muu lähdeaineisto koostuu lain esitöistä, lainkäyttöraatkaisuista, oikeuskirjallisuudesta sekä asiantuntijahaastatteluista ja -kirjoituksista.

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä käytettiin empiiristä tutkimusta, joka kohdistui Varsinais-Suomen ulosottoviraston toimialueeseen tulleisiin ulosottovalituksiin. Kihlakunnanvoudien haastattelut toteutettiin strukturoituna asiantuntijahaastatteluna. Heille lähetettiin kysymykset etukäteen sähköpostilla, jonka jälkeen sovittiin erikseen jokaisen kihlakunnanvoudin kanssa haastattelu-aika, johon käytettiin aikaa puolesta tunnista puoleentoista tuntiin.

Tiedon keräämisessä hyödynnettiin excel -taulukointia, jonne kerättiin vuosien 2013-2016 tulleiden ulosottovalitusten tiedot; mm. saapumispäivä, valituksen tekijä (velallinen/ sivullinen), kenen kihlakunnanvoudin vastuulle valitus oli tullut, toimenpiteet, missä tilassa valitus oli (kesken vai finaalisissa), itseoikaisujen määrä, valituksen lopputulos (hyväksytty/ hylätty/ muutettu osittain/ peruttu/ sovinto/ kesken), mihin oikeusasteeseen valitus oli mennyt, valituksen käsittelyaika, mitä valitus koski, oliko valittaja luonnollinen vai oikeushenkilö, nainen vai mies. Taulukointi oli erittäin laaja, mutta siihen keräämät tiedot antoivat kattavan perustan tutkimustyölle.

Tutkimustulokset osoittivat, että valitusten määrä neljän vuoden aikana on pysynyt melko samassa suhteessa tulleiden asioiden suhteen. Neljän vuoden aikana yhteensä 433 valitusta ja saapuneita asioita oli tullut Varsinais-Suomen ulosottovirastoon 938 192 kappaletta. Joten valituksia tulee prosentuaalisesti noin 0,05 % saapuneiden asioiden suhteen. Suomessa valituksia tehdään yhden vuoden aikana noin 1 000 kappaletta. Jos valituksia tulisi neljän vuoden aikana arviolta noin 4 000/ saapuneiden asioiden määrä, olisi suhdeluku noin 0,047 %.

RESEARCH AND ANALYSIS OF APPEALS IN EXECUTION PROCEEDINGS

Mäki, Katja

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences
Master's Degree Programme in Entrepreneurship and Business Management
June 2017

Supervisors: Sandell, Peter & Saarikko, Simo

Number of pages: 48

Appendices: 3

Keywords: debt recovery procedure, appeal in execution proceedings, execution code

---

The subject of this Master's thesis was to collect, study and analyze the 433 appeals in execution proceedings received by Finland Proper Execution Office (Varsinais-Suomen ulosottovirasto). Appeals in execution proceedings concern the jurisdiction of district bailiff and execution officers, who answer for the petitions of appeal that come from their debtors. Measure of execution or decision made by execution officer can be appealed by making an appeal in execution proceedings to district court. The most common remedy in execution is the appeal in execution proceedings. There must be a decision, an act or a proceeding one wants to rectify. Appeal against a decision made by an execution officer can be made by those whose right the act or the decision concerns ; i.e. the debtor, the creditor or other person.(Execution Code 11:1.1).

Chapter 11 in Execution Code (15.6.2007/705) forms the legislative information basis for the thesis. Other source material consists of legislative history, jurisdiction decisions, legal literature and expert interviews and texts.

The research method used was empirical study, which focused on appeals in execution proceedings in the territory of Finland Proper Execution Office. District bailiffs were interviewed in structured expert interviews, lasting 30 – 90 minutes. The questions were sent to them in advance by email and thereafter interview times were agreed on with each district bailiff.

Excel tabulation was utilized in data collection; i.e. information about appeals in execution proceedings between 2013 – 2016 was gathered on e.g arrival date, the maker of the appeal (debtor/third party), who was the district bailiff in charge, measures, the state of the appeal (unfinished or at the end), the number of self-corrections, the conclusion of the appeal (approved/rejected/partly changed/withdrawn/conciliation/unfinished), which court instance the appeal had reached, the time of hearing of the appeal, the subject of the appeal, was the appellant a natural or a legal person, male or female. The tabulation was extremely extensive and gave a comprehensive basis for the research.

The research results showed that in four years the number of appeals in execution proceedings had stayed quite the same relative to the appeals. There were 433 appeals in execution proceedings during four years, with the total of 938 192 law cases in the whole Finland Proper Execution Office during those years. Percentually circa 0.05 % of cases are appealed, with 1000 appeals in the whole of Finland during a year. If appeals during four years were approximately 4000/cases arrived, the ratio would be circa 0.047%.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	ULOSOTTOLAITOKSEN ORGANISAATIO	6
2.1	Ulosottolaitos	6
2.2	Ulosottolaitoksen strategia.....	8
2.3	Velallisten määrä	9
2.4	Valtakunnanvoudinvirasto	10
2.5	Erikoisperintä.....	10
2.6	Varsinais-Suomen ulosottovirasto	12
2.6.1	Organisaatio ja toimialue.....	12
2.6.2	Henkilöstö	12
3	ULOSOTTOLAITOKSEN TULOSMITTARIT	12
4	TOIMINTAYMPÄRISTÖ	17
4.1	Yhteiskunnallinen tilanne	17
4.2	Velallisten määrä Suomessa	18
4.3	Ulosmittausten määrät	19
5	TUTKIMUSTA JA SEN TEKEMISTÄ KOSKEVAT OSUUEDET	20
5.1	Haastattelut	20
5.2	Kihlakunnanvoutien haastattelujen tuloksia	21
6	ULOSOTTOVALITUS OIKEUSSUOJAKEINONA	23
6.1	Muutoksenhaku.....	24
6.2	Lausunto.....	27
6.3	Tuomioistuin tutkii ja ratkaisee	27
6.4	Asiakirjaprosessi.....	28
6.5	Ulosottovalitusten maksullisuus	28
7	TUTKIMUS	29
7.1	Itseoikaisu	30
7.2	Mihin asioihin ulosottovalitukset kohdistuvat.....	33
7.3	Valituksen käsittely tuomioistuimessa.....	36
7.4	Valituksen lopputulos	38
7.5	Suullinen vai kirjallinen käsittely	39
7.6	Valituksen tekijä / profilointi	39
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	41
9	POHDINTA.....	44
	LÄHTEET.....	46
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on kerätä, tutkia ja analysoida ulosoton pakkotäytäntöönpanoon liittyvät ulosottovalitukset. Ulosottovalitus on ulosottomiehen päätöksentekoon liittyvä muutoksenhakukeino ja samalla tärkeä osa ulosoton oikeussuojajärjestelmää. Täytäntöönpanotoimeen tai ulosottomiehen tekemään päätökseen voidaan hakea muutosta tekemällä ulosottovalitus käräjäoikeudelle. Ulosottovalitus tehdään ulosottokaarren 11 luvussa säädetyllä tavalla ja valittaa voi se, jonka oikeutta toimi tai päätös asiassa koskee. Valitus toimitetaan siihen toimivaltaiseen käräjäoikeuteen, jonka tuomiopiirissä täytäntöönpanotoimi on suoritettu. Tässä työssä ulosottomiehen tekemiin päätöksiin tai täytäntöönpanotoimiin on haettu muutosta Varsinais-Suomen käräjäoikeudesta, sekä mahdollisesti myös ylemmistä tuomioistuimista eli Turun hovioikeudesta ja Korkeimmasta oikeudesta.

Opinnäytetyössä on käytetty tietoperustana voimassa olevaa lainsäädäntöä; Ulosottokaari (15.6.2007/705). Lähteinä on hyödynnetty myös lain esitöitä, lainkäyttöratkaisuja, oikeuskirjallisuutta sekä asiantuntijahaastatteluja ja -kirjoituksia.

Kyseessä on Varsinais-Suomen ulosottoviraston toimialueeseen kohdistuneisiin ulosottovalituksiin liittyvä empiirinen tutkimus. Tutkimuksen toimeksiantajana on toiminut ulosottovirasto ja se on toteutettu neljältä kalenterivuodelta (2013-2016). Kaikki valitukset tältä ajalta on huomioitu tutkimuksessa. Valitusten määrä, 433 kpl, oli suuri ja työllistävä, mutta sillä tavoin tutkimus sai laajemman ja perusteellisemmän tuloksen. Päädyin tiedon keräämisessä hyödyntämään excel -taulukointia, johon keräsin tietoja valituksen kohteesta, itseoikaisujen määrästä, mihin oikeusasteeseen valitus on mennyt, valituksen lopputuloksesta, käsittelyajoista ja valittajan profiloinnista. Taulukosta tuli tiedollisesti suuri, mutta toisaalta myös erittäin hyvä koonti saatujen tietojen analysointiin. Tutkimukseen on kerätty aiheeseen liittyvää vertailutietoa myös Pirkanmaan ulosottovirastoon saapuneista vastaavista valitusmääristä.

Opinnäytetyöhön liittyen on käyty keskustelua Varsinais-Suomen johtava kihlakunnanvouti Olli Sippolan kanssa sekä kihlakunnanvouti Kari Filpuksen kanssa. Kari Filpus toimii opinnäytetyössä työnantajan edustajan roolissa. Molemmat ovat pitäneet tutkimusaihetta mielenkiintoisena ja hyödyllisenä. Myös Valtakunnanvoudinvirasto, joka toimii ulosoton hallinnollisena esimiesvirastona, on ollut kiinnostunut tutkimuksen tuloksista, koska kyseistä tietoa voidaan hyödyntää meneillä olevassa ulosottolaitoksen rakenneuudistushankkeessa ja eri toimintojen kehittämisessä.

Tutkimusaihe on mielenkiintoinen, koska valitukset koskettavat suoranaisesti ulosottoviranomaisen lainkäyttäjänä tekemiä lainkäyttöratkaisuja ja niiden oikeellisuutta. Jokainen ulosottovalitus on oma erikoislaatuinen kokonaisuus ja näin tutkimustyössä pääsee hyvin perehtymään kyseisiin asioihin ja selkiinnyttämään kokonaisuutta mm. valituskohteiden, perusteiden sekä niiden määrien selvittämisessä. Tutkimukseni avulla olen pystynyt myös verkostoitumaan mm. Varsinais-Suomen käräjäoikeuden sekä Pirkanmaan käräjäoikeuden henkilöstöön ja saamaan heiltä arvokasta tietoa valitusprosessiin liittyvistä yleisistä tarpeista.

2 ULOSOTTOLAITOKSEN ORGANISAATIO

2.1 Ulosottolaitos

Ulosottolaitos (kuvio 1) kuuluu oikeusministeriön hallinnonalaan. Ulosottolaitoksen muodostavat Valtakunnanvoudinvirasto ja sen alla toimivat 22 ulosottovirastoa. Valtakunnanvoudinvirasto toimii sekä Helsingissä että Turussa (päätoimipaikka) ja se jakaantuu hallintoyksikköön, kehittämis- ja ohjausyksikköön sekä oikeudelliseen yksikköön. Ulosottohenkilöstön kokonaismäärä on 1 192 (virat 1.1.2017) ja se on jakaantunut 66 toimipaikkaan ympäri Suomea. (Oikeusministeriö, 2017) Ulosottovirastoissa toimivien ulosottomiesten virkanimikkeet ovat johtava kihlakunnanvouti, kihlakunnanvouti ja kihlakunnanulosottomies. Ahvenanmaalla vastaavat ovat maakunnanvouti ja ulosottomiehet. Lisäksi virastoissa on paljon toimistohenkilökuntaa, joka on jakaantunut

tunut tiimeihin ja näin erikoistunut tiettyyn toimistotehtävään. Ulosottoviraston päällikkönä toimii johtava kihlakunnanvouti ja Ahvenanmaan osalta maakunnanvouti. (Ulosottolaitoksen toimintakertomus, 2015)

Kuvio 1. Ulosottolaitos

Ulosoton täytäntöönpanolla tarkoitetaan tuomioistuinten tuomioiden ja hallintoviranomaisten päätösten täytäntöönpanoa tapauksissa, joissa päätöksiä ei noudateta vapaaehtoisesti. Jos velallinen ei maksa tuomioistuimen tuomiossa velkojalle maksettavaksi määrättyä summaa, velkoja voi kääntyä tällöin ulosottoviranomaisen puoleen. Saatavat, kuten esim. verot, vakuutus-, tie-, nuohousmaksut ja muut julkiset maksut voidaan periä ilman tuomioistuimen päätöstä. Ulosoton tehtäviin kuuluu myös muiden veloitettujen tuomioiden täytäntöönpano kuten esim. hädät, turvaamistoimien täytäntöönpano, osamaksutilitykset sekä lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevien päätöksien täytäntöönpano. (Ulosottolaitoksen toimintakertomus, 2015)

Ulosotto on osa maksuhäiriöpolitiikkaa, jolla tarkoitetaan niitä oikeuspolitiikan keinoja, joiden tavoitteena on maksuvelvoitteiden riittävän tehokas täytäntöönpano sekä velkaantumisesta johtuvien ongelmien ja niiden hoitamisesta aiheutuvien kustannus-

ten hallinta. Ulosottoviraston perustehtäviin kuuluu tuomioiden ja suoraan ulosotto-
kelpoisten velvoitteiden täytäntöönpano. Tavoitteena on mahdollisimman tehokas,
korkealaatuinen ja taloudellinen ulosottojärjestelmä. Jotta tämä saavutettaisiin, johta-
misen tulee olla yhdenmukaista, työvälineiden pitää toimia, tietotaidon on oltava ajan
tasalla sekä henkilöstön motivoitunutta. Ulosottovirastojen arvoja ovat: lainmukaisuus
(oikeusvarmuus, yhdenmukaisuus, puolueettomuus) ja asianmukaisuus kaikilla ta-
soilla, tehokkuus, palvelukyky, taloudellisuus, henkilöstöstä huolehtiminen ja työhy-
vinvointi, tiedostava henkilöstö sekä korkea työmoraali. Kun ulosoton prosessit ovat
kunnossa, ulosoton asiakkailta tulee olemaan hyvä oikeussuoja ja yhteiskuntajärjestys,
pystytään ehkäisemään velallisten maksujen laiminlyöntejä ja saavuttamaan parempi
maksumoraali. (Valtakunnanvoudinvirasto, 2012)

2.2 Ulosottolaitoksen strategia

Ulosottolaitoksen tavoitteena vuoteen 2025 on oikeudenmukainen, korkealaatuinen,
tehokas ja taloudellinen ulosotto. Tämän vision pohjalta on määritelty ulosottolaitok-
sen tärkeimmät tavoitteet vuoteen 2020 saakka. Vaikuttavuus yhteiskuntaan, asiakkaa-
seen, kansalaiseen on kehittää sähköistä asiointia ja palveluita, jotta ne olisivat asia-
kaslähtöisiä. Näin taloudellisten väärinkäytösten tekemis- ja hyötymismahdollisuudet
vähenevät entisestään. Tavoitteena on asiakkaan oikeusturvan toteutuminen käytän-
nössä. Vaikuttavuus olisi, että yhteiskunnassa on hyvä maksumoraali ja luottoyhteis-
kunta on toimiva. (Oikeusministeriö, 2016)

Tavoitteena on lähivuosina, että vaativat tapaukset, jotka kuuluvat erikoisperinnän toi-
mialueeseen, hoidetaan laadukkaasti ja yhdenvertaisesti. Erikoisperinnän tulostavoit-
teita ja tilastointia kehitetään. Organisaatiorakenteen on oltava tarkoituksenmukainen
ja tuettava henkilöstön osaamisen vahvistamista. Tietojärjestelmiä kehitetään käyttä-
jien palautteiden myötä yhä käyttäjäystävällisemmäksi työn tekemisessä. (Oikeusmi-
nisteriö, 2016)

Henkilöstön ammattitaito vastaavat työn määrää ja vaativuutta ja osaamista kehitetään
ja uudistetaan. Heidän hyvään henkiseen, fyysiseen, eettiseen ja sosiaaliseen toiminta-

kykyyn panostetaan. Johtaminen on innostavaa ja tukee tuloksellista toimintaa. Toiminnan ja talouden tasapaino ovat kunnossa ja ovat yhteen sovitettuja strategisten linjausten pohjalta. Toiminnan strategisuus on vahvistunut uuden tulosohjausmallin myötä.

Kuvio 2. Ulosottolaitoksen strategiakartta (Oikeusministeriö, 2016)

2.3 Velallisten määrä

Ulosottovelallisten määrä vuonna 2016 oli 550 345, johon on laskettu mukaan sekä luonnolliset henkilöt (yksityishenkilöt, kuolinpesät, ammatinharjoittajat), että oikeushenkilöt joita ovat esim. osakeyhtiöt, henkilöyhtiöt (KY, AY), osuuskunnat sekä yhdistykset, säätiöt, valtio ja kunnat. Määrä on noussut vuodesta 2015 noin 1,8 %, jolloin velallisia oli 540 422. Uusien velallisten määrä kasvoi edellisestä vuodesta 4,7 %. Viime vuonna uusia velallisia tuli ulosottoon 171 000 (2015/ 164 000). Uuden velallisen määritelmä tilastoinnissa on velallinen, jolla ei ole ollut ulosotossa asioita vireillä vireilletuloa edeltävän vuoden aikana. Velallisen määrä lasketaan yhdeksi, riippumatta, onko velallisella vuoden aikana yksi tai useampia vireilletuloa. Uusi velallinen on siis voinut olla myös aiemmin ulosoton asiakkaana. Velallisista suurin osa, 496 000

(noin 90 %) on luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä noin 54 000. Luonnollisten henkilöiden määrä kasvoi edellisestä vuodesta noin 2,3 % ja oikeushenkilöiden laski saman prosenttimäärän. (Valtakunnanvoudinvirasto, 2017)

Ulosottoon vireille tulleiden asioiden määrät ovat hieman nousseet vuodesta 2015, noin 4 %. Vuoden 2016 lopussa asioita oli vireillä yhteensä 1 637 162 asiaa, (2015/1 574 347). (Valtakunnanvoudinvirasto, 2017)

2.4 Valtakunnanvoudinvirasto

Valtakunnanvoudinvirasto, joka toimii sekä Turussa että pääkaupunkiseudulla aloitti toimintansa 1.1.2010. Viraston päällikkönä toimii valtakunnanvouti ja virastossa on henkilöstöä noin 20; johtavat hallintovoudit, hallintovoudit, ylitarkastajat sekä toimistohenkilöstö. Valtakunnanvoudinviraston tehtäviin kuuluu mm. huolehtia ulosottolaitoksen toimintaedellytyksistä, kehittämisestä ja strategisen suunnittelun avustamisesta yhdessä oikeusministeriön kanssa, talousarvion valmistelussa ja lainvalmistelussa. Valtakunnanvoudinvirasto ylläpitää ja kehittää ulosottolaitoksen tietojärjestelmiä, ratkaisee sille kuuluvia ulosottoviranomaisten toimintaa koskevia kanteluja ja korvausvaatimuksia sekä kehittää ulosottotoimen hallinnon kansainvälistä yhteistyötä. (Ulosottolaitoksen toimintakertomus, 2015)

2.5 Erikoisperintä

Erikoisperintää on hoidettu vuodesta 1996 saakka ensin ainoastaan Helsingin ja Lapin ulosottovirastoissa, sekä muutamia virkamiehiä on toiminut myös muissa ulosottovirastoissa. Valtakunnallisesti erikoisperintä alkoi toimia vuonna 2011. Erikoisperintäalueet on jaettu kuuteen eri alueeseen; Etelä-Suomen, Itä-Suomen, Länsi-Suomen (johon Turku, Satakunta ja Ahvenanmaa kuuluvat), Pohjanmaan, Pohjois-Suomen sekä Sisä-Suomen erikoisperintäalueeseen. Erikoisperintäyksiköiden keskuspaikat sijaitsevat Helsingissä, Turussa, Tampereella, Kuopiossa, Vaasassa ja Oulussa. Jokaisella alueella toimii päätoiminen erikoisperinnästä vastaava kihlakunnanvouti. (Valtakunnanvoudinvirasto, 2012)

Vuonna 2016 erikoisperintä otti selvitettyväksi 269 uutta velallista (2015/ 430), joka on noin 37 % vähemmän edellisvuodesta. Läpivirtausta, jolla tarkoitetaan käsiteltyjen velallisten lukumäärää, vuonna 2016 oli 642 velallista (2015/ 584), joka on kasvua edellisvuodesta noin 10 %. Käsitelty velallinen tarkoittaa tilastollisesti sitä, että täytäntöönpanotoimet on tehty siihen saakka, että täytäntöönpano odottaa valituksen käsitteilyä tai omaisuuden realisointia, vireilläolo päättyy velan maksuun tai esteen toteutukseen, tai velallinen siirretään normaaliin perintään. (Valtakunnanvoudinvirasto, 2017)

Erikoisperintä keskittyy velallisiin, jotka vaativat enemmän selvittelyaikaa. Velallisia siirretään normaaliperinnästä erikoisperintään juuri tämän suuren työmäärän perusteella, joka johtuu velallisen väärinkäytöksestä tai jos toinen viranomainen, kuten poliisi tai verottaja ilmoittaa tällaisesta toimesta. Näitä velallisia voivat olla esimerkiksi talousrikoksista epäillyt, jotka ovat siirtäneet etukäteen varallisuuttaan viranomaisten tai velkojien ulottumattomiin. Erikoisperintä voi selvittää myös yrittäjää, joka ylivelkaantuneena jatkaa toimintaansa välikäsien kautta. (Ulosotto Suomessa, 2015)

Erikoisperintää työllistää huomattavasti myös ulosoton valitusprosessissa annettavat lausumat ja selvitykset, suullisten oikeudenkäyntien hoitaminen, ulosmitatun omaisuuden realisointi ja siihen liittyvät valitusprosessit. Myös velallisten tunnistaminen erikoisperintään siirtämiseksi vaatii runsaasti aikaa ja työtä. (Ulosotto Suomessa, 2015) Tutkimistani 433 Varsinais-Suomen ulosottovirastoon tulleista valituksista erikoisperintään tulleiden valitusten osuus on 93.

Ulosotossa harmaaseen talouteen ja talousrikollisuuden torjuntaan ja tehostamiseen on panostettu vuosien 2011-2015 aikana. Myös viranomaisyhteistyötä on kehitetty suunnitellun mukaisesti. Erikoisperinnän tavoitteena on harmaan talouden torjunta ja rikoksella saadun hyödyn palauttaminen sekä ulosotossa normaaliperinnän tukeminen normaalia haastavimmissa ja aikaa vievissä täytäntöönpanotehtävissä. Erikoisperinällä tuetaan ulosoton uskottavuutta, velallisten yhdenmukaista kohtelua, jos velallinen on erilaisin järjestelyin kätkenyt omaisuutta velkojilta. Omaisuusjärjestelyt ovat monimuotoisia, pidemmän aikaa valmisteltuja harmaalla alueella olevia asioita, jotka vaativat aikaa, asiantuntemusta ja yhteistyötä eri viranomaisten kesken, kuten poliisin,

Tullin ja Rajavartiolaitoksen kanssa. Erikoistoimenpiteitä vaativien velallisten tehokkaampaan tunnistamiseen velallisten joukossa helpottaa analyysiohjelma, jolla havainnollistetaan ja profiloidaan heidät paremmin. (Ulosotto Suomessa, 2015)

2.6 Varsinais-Suomen ulosottovirasto

2.6.1 Organisaatio ja toimialue

Opinnäytetyön tutkimusympäristö sekä toimeksiantajani on toimipaikka, jossa hoidan virkaani eli Varsinais-Suomen ulosottovirasto/ Turun toimipaikka. Varsinais-Suomen ulosottoviraston toimialueeseen kuuluvat myös Loimaan, Paraisten, Salon ja Uudenkaupungin toimipaikat ja toimipaikkoihin tulleet ulosottovalitukset ovat koonnissa mukana.

2.6.2 Henkilöstö

Ulosottovirastossa toimii viraston päällikkönä johtava kihlakunnanvouti. (UK 1:13.1 §) Lisäksi virastossa toimii seitsemän kihlakunnanvoutia; viisi Turussa, yksi Salossa ja yksi Uudessakaupungissa. Heidän työkuvana ovat ohjaus, valvonta, esimies- sekä täytäntöönpanotehtävät. Kihlakunnanulosottomiesten (32 hlöä), tehtävänä on olla pääsääntöisesti toimitusmiehinä. Toimistotyöntekijöille (33 hlöä), kuuluvat toimistotyöt, hallinto sekä perinnän tuki. (Valtakunnanvoudinvirasto, 2015) Toimistotyöntekijät on jaettu vielä eri tiimeihin, joita ovat kirjaamo, perinnän tuki, realisointi, rahaliikenne sekä asiakaspalvelu.

3 ULOSOTTOLAITOKSEN TULOSMITTARIT

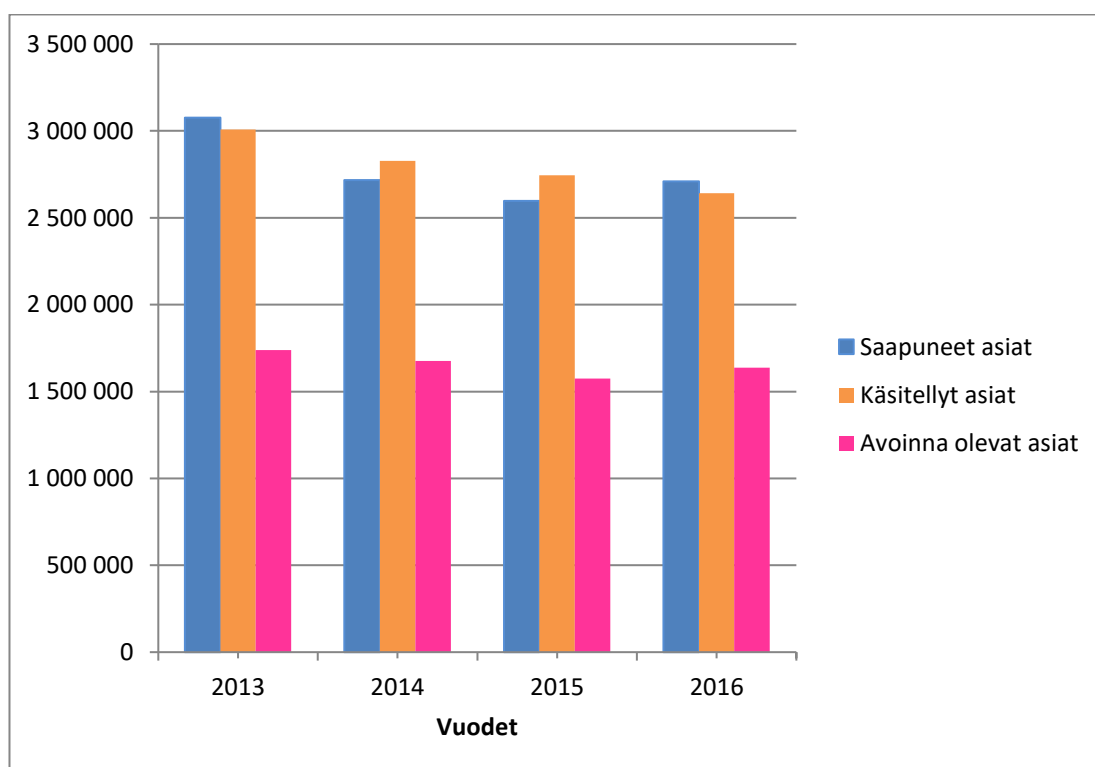
Ulosottolaitokseen tulee vuosittain paljon asioita. Taulukossa 2 kuvataan asiamääriä vuosien 2013 ja 2016 välillä. Vuonna 2016 vireille tulleita asioita oli 2,7 miljoonaa (2015/ 2,59 milj.), joista käsiteltiin 2,64 miljoonaa asiaa. Kasvua edellisen vuoden asiamäärään oli 112 016 asian verran. Vuoden 2016 lopussa ulosotossa oli vireillä yli

1,6 miljoonaa asiaa. Asioita tuli siis vireille enemmän kuin niitä käsiteltiin, joten avoimena olevien asioiden lukumäärä kasvoi noin 70 000. Tuloksellisuusmittarina ei kuitenkaan käytetä käsiteltyjen asioiden ja vireille tulleiden asioiden suhdetta, vaan käsiteltyjen asioiden suhdetta toteutuneisiin henkilötyövuosiin, perinnän onnistumisprosentteihin sekä taloudellisuuteen ja tuottavuuteen. (Valtakunnanvoudinvirasto, 2017)

Asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 7,4 kuukautta, (2015/ 6,9 kuukautta), jota pidetään melko kohtuullisena. Käsittelyajalla tarkoitetaan vireilletulosta vireilläolon päättymiseen mennyt aika. On arvioitu, että käsittelyajat pitenisivät tulevaisuudessa johtuen kireästä taloustilanteesta ulosottolaitoksen resursseissa. (Valtakunnanvoudinvirasto, 2017)

Taulukko 2. Ulosottolaitoksessa käsiteltävänä olevat asiat

	2013	2014	2015	2016
Saapuneet asiat	3 076 596	2 717 278	2 597 301	2 709 317
Käsitellyt asiat	3 007 941	2 827 783	2 745 709	2 640 955
Avoimena olevat asiat	1 738 125	1 675 345	1 574 347	1 637 162

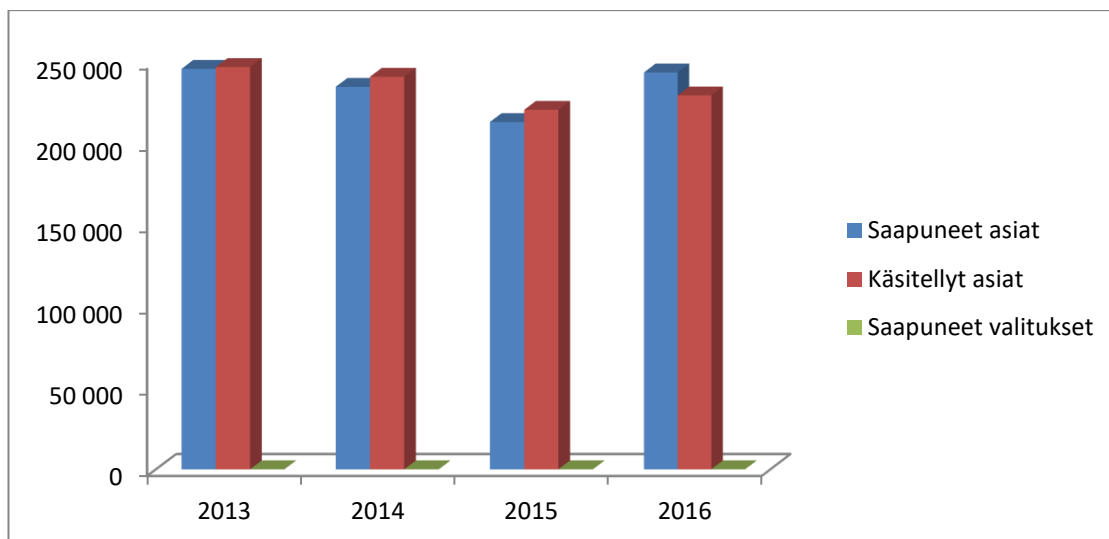
Kuvio 3. Ulosottolaitoksessa käsiteltävänä olevat asiat

Saapuneiden asioiden määrä Varsinais-Suomen ulosottovirastossa oli vuonna 2016 243 780 kpl. Vuoden 2015 saapuneet asiamäärät olivat 213 412 kpl. Myös käsiteltyjen asioiden määrä kasvoi vuodesta 2015, jolloin niitä oli 220 882 kpl ja vuonna 2016 asioita 229 744 kpl.

Vuosittain Suomessa tehdään noin tuhat ulosottovalitusta, mikä on ulosoton käsittelemiin asiamääriin nähden vähän ja joka käy myös hyvin esille kuviosta neljä. (Linna, Leppänen, 2012, 224) Varsinais-Suomen ulosottovirastoon saapui valituksia näinä neljänä vuotena yhteensä 433 kpl. Vuonna 2013 valituksia tuli 103 kpl, 2014/ 108 kpl, 2015/ 105 kpl ja 2016/ 117 kpl. Valitusten määrissä ei neljänä vuotena ole suurtakaan nousua tai laskua. Vastaavat luvut Pirkanmaan ulosottovirastossa olivat 2013/ 147 kpl, 2014/ 164 kpl, 2015/ 176 kpl ja 2016/ 143 kpl. Näissä Pirkanmaan ulosottoviraston valitusmäärissä on mukana myös Kanta-Hämeen ulosottovirastoon tulleita valituksia, jotka lasketaan Pirkanmaan virastoon tulleiksi. Näiden osuutta ei ollut mahdollista saada erikseen. Vertailuun otin mukaan Pirkanmaan ulosottoviraston luvut sen vuoksi, koska tämä virasto on melko samaa kokoluokkaa, kuin mitä Varsinais-Suomen ulosottovirasto. Virkojen määrä virastoissa on lähes sama, noin 100 henkilöä/ virasto tämän vuoden alussa. Varsinais-Suomen ulosottoviraston toimialueella olevan väestön määrä oli 475 415 henkilöä vuonna 2016 ja Pirkanmaan ulosottoviraston toimialueella 481 202 henkilöä.

Taulukko 3. Varsinais-Suomen ulosottovirastossa käsiteltävänä olevat asiat

	2013	2014	2015	2016
Saapuneet asiat	246 000	235 000	213 412	243 780
Käsitellyt asiat	247 104	241 190	220 882	229 744
Saapuneet valitukset	103	108	105	117

Kuvio 4. Varsinais-Suomen ulosottovirastossa käsiteltävänä olevat asiat

Ulosottolaitoksessa perityksi saatu rahamäärä (taulukko 4) vuonna 2016 laski hieman vuodesta 2015 (1 090 milj. euroa), 1 071 miljoonaan euroon. Valtiolle tästä summasta kertyi yli 400 miljoonaa euroa ja loput tilitettiin muille velkojille. (Ulosottolaitoksen kirjanpitoyksikön tilinpäätös vuodelta 2016)

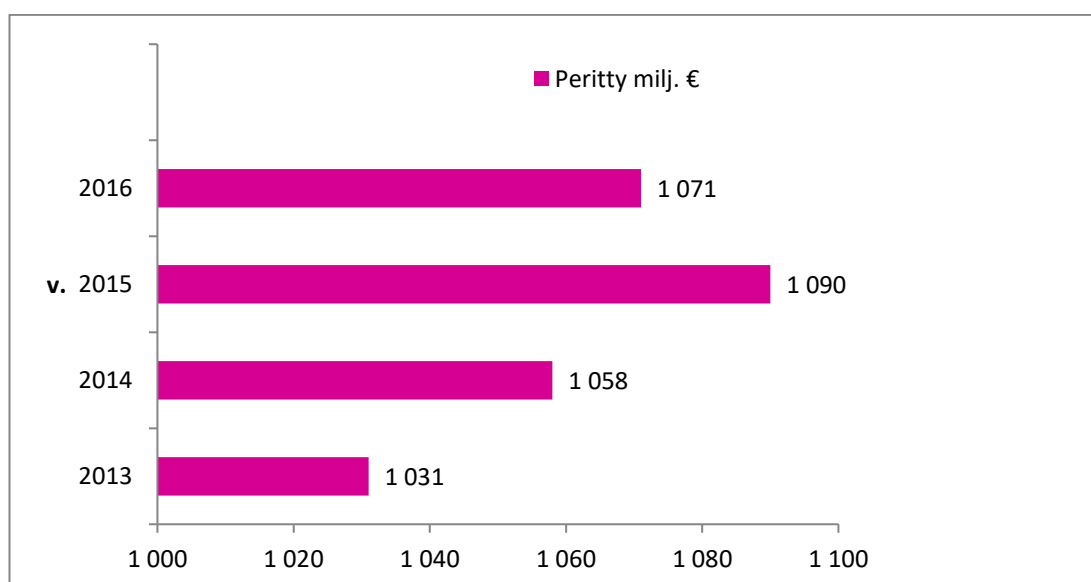
Vuonna 2016 ulosottoon saapui perittäväksi lähes 2,8 miljardia euroa, joka kasvoi vuodesta 2015 1,8 %. On huomioitava, että perittävissä rahamäärissä voi olla vuositasolla suuriakin eroja. Vuoteen 2015 saakka ulosoton perintätulos on kuitenkin kasvanut vuosittain yhdeksän peräkkäisen vuoden ajan. Perintätulos riippuu eri tekijöistä; velallisten maksukyvyistä, ulosoton tehokkuudesta sekä vireille tulleiden asioiden määrästä ja laadusta. Rahamääräisesti mitattuna suurimmat asiaryhmät ovat muut yksityisoikeudelliset asiat sekä verot. Näiden osuus perittäväksi tulleesta rahamäärästä on noin 85 %. Vuoden 2016 lopussa perittävänä olevien rahasaatavien määrä oli juoksevat korot mukaan lukien noin 3,15 miljardia euroa, joka oli kasvua edellisestä vuodesta noin 1,4 %. (Valtakunnanvoudinvirasto, 2017)

Perittyjen rahasaatavien kertymistavoista suurin osuus, 42 prosenttia (2015/ 41 %), muodostuu toistuvaistulon ulosmittauksesta, eli palkan, eläkkeen ja elinkeinotulon ulosmittauksesta. Maksukehotuksesta ja maksusuunnitelmasta kertyy yhteensä 33 pro-

senttia (2015/ 31 %) rahasaatavista. Omaisuuden realisoinnin on ennustettu tulevaisuudessa kasvavan ja viime vuonna tämän osuus oli hieman alle 10 prosenttia. (Valtakunnanvoudinvirasto, 2017)

Taulukko 4. Ulosottolaitoksessa perityksi saadut rahamäärät vuosina 2013-2016

	Vuosi			
	2013	2014	2015	2016
Peritty milj. €	1 031	1 058	1 090	1 071

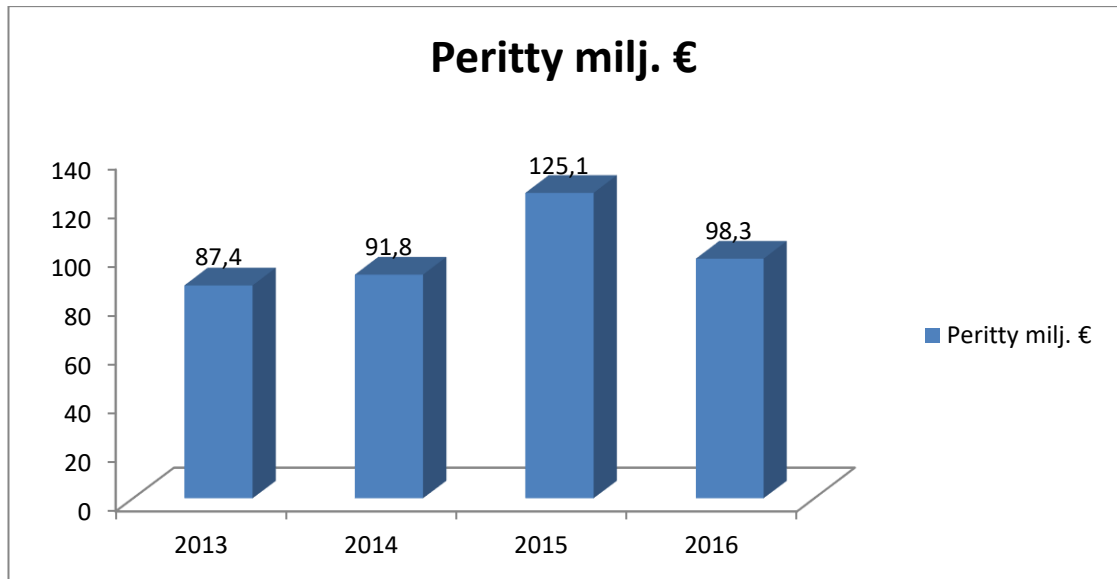
Kuvio 5. Ulosottolaitoksessa perityksi saadut rahamäärät vuosina 2013-2016

Varsinais-Suomen ulosottovirastossa hakijoille tilitettyjen eurojen määrä vuonna 2016 oli 98,3 miljoonaa euroa (2015/ 125,1 milj. euroa). Tähän tuloksen muutokseen vaikuttaa vuonna 2015 tullut yksi suurempi kertakorvaus.

Taulukko 5. Varsinais-Suomen ulosottovirastossa perityksi saadut rahamäärät vuosina 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
Peritty milj. €	87,4	91,8	125,1	98,3

Kuvio 6. Varsinais-Suomen ulosottovirastossa perityksi saadut rahamäärät vuosina 2013-2016

4 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

4.1 Yhteiskunnallinen tilanne

Vuonna 2016 oli jo näkyvissä pientä myönteistä taloudellista kehitystä, joka on jatkunut myös tämän vuoden alkupuolella. Kotimainen kysyntä, erityisesti yksityinen kulutus on hieman lisääntymään päin. Myös rakennusalalla on ollut näkyvissä elpymistä. Konkurssi- ja yrityssaneerausten määrät ovat laskusuunnassa. Konkurssien vähene- mistä on nähty varsinkin rakentamisen ja kaupan aloilla. Konkurssiin asetettujen vel- lallisten määrä on vähentynyt vuodesta 2014 lukien. Vuonna 2016 niitä alkoi 6,3 pro- senttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Konkurssiasiamiehen toimiston valvon- nassa oli vuoden 2016 lopulla yhteensä 3 256 konkurssia, joista 475 menettelyä oli julkisselvityksessä (14,6 %). Yrityssaneerausmenettelyjen määrä on myös laskenut vuodesta 2014 ja vuonna 2016 niitä aloitettiin 10,3 prosenttia edellisvuotta vähemmän. (Ulosottolaitoksen kirjanpitoyksikön tilinpäätös vuodelta 2016)

4.2 Velallisten määrä Suomessa

Tarkastellessa valtakunnallisesti eri velallisten määrää ulosotossa, vuonna 2016 heitä oli noin 550 000. Näistä luonnollisia henkilöitä oli noin 496 000 ja oikeushenkilöitä noin 54 000. Velallisten kokonaismäärä kasvoi luonnollisissa henkilöissä edellisestä vuodesta noin kahdella prosentilla, oikeushenkilöillä tapahtui vastaavasti laskua noin kaksi prosenttia. Velallisten kokonaismäärä kasvoi vuodesta 2015 yhteensä 1,8 prosenttia. Uusia velallisia, joilla ei aiemmin ole ollut ulosottomerkintää, tuli noin 171 000, joka on 4,7 prosentin kasvu edellisestä vuodesta. Uusi velallinen määritellään tilastoinnissa velallisena, jolla ei ole ollut ulosotossa asioita vireillä edeltävän vuoden aikana. Uudella velallisella ei tarkoiteta pelkästään velallista, joka ei ole koskaan aikaisemmin ollut ulosoton asiakkaana. Tilastoinneissa uusi velallinen huomioidaan myös siksi, että sen työllistävä vaikutus on suurempi kuin jo aiemmin vireillä ollut velallinen. Esimerkiksi velallisen varallisuustilanteen selvittämiseen kuluu enemmän aikaa. Velan määrä ulosotossa noin 40 prosentilla velallisista on korkeintaan tuhat euroa. Velallisista 75 prosentilla velka on alle 10 000 euroa. Kaikista velallisista alle kuudella prosentilla on velkaa yli 50 000 euroa. Velkamäärä on oletettavastikin hieman suurempi oikeushenkilöillä, kuin luonnollisilla henkilöillä. Noin 65 prosentilla velallisten vireilläolo ulosotossa vuoden 2016 aikana kesti korkeintaan kolme kuukautta. (Valtakunnanvoudinviraston [www-sivut](#))

Velallisten määrän hienoiseen kasvuun vaikuttaa Suomen heikko taloudellinen tilanne. Työttömyys on kasvanut ja sitä kautta maksuvaikeudet lisääntyvät. Tilastokeskuksen uusimpien tilastojen mukaan tämän vuoden tammikuun työttömyysaste oli 9,2 % ja viime vuonna samaan aikaan luku oli 9,3 %. Työttömien määrä oli 2017 tammikuussa 242 000 (virhemarginaali $\pm 19\ 000$), joista naisia oli 119 000 ja miehiä 123 000. Vuotta aiemmin työttömiä oli 245 000 (virhemarginaali $\pm 19\ 000$), joista naisia oli 110 000 ja miehiä 135 000. (Tilastokeskuksen [www-sivut](#))

Kaikilla velallisella ei ole maksukykyä. On velallisia, joilla on sosiaalisia suoritusesteitä, sairautta tai työttömyyttä. Heillä ei ole omaisuutta, heillä ei ole tuloja: kuten palkkaa tai eläkettä, joilla lyhentää velan määrää. Velallisen taloudellinen tilanne selvitetään keskeisimmistä rekistereistä. Ellei ulosmitattavaa tuloa tai omaisuutta ole, asia

voidaan palauttaa velkojalle estemerkinä. Estemerkin vaihtoehdot ovat varaton, varaton ja tuntematon, vanhentuminen tai jokin muu erikseen ilmoitettu perinnän este. Vuonna 2016 varattomaksi tai tuntemattomaksi todettiin 266 700 velallista. Kun velallisen taloudellinen tilanne on tutkittu ja todettu este, asia ei jää enää vireille ulosottoon. Velkoja voi pyytää asian täytäntöönpanoon uudelleen myöhemmin. (Valtakunnanvoudinvirasto, 2017)

Ulosoton asianosaisten tai sivullisten oikeussuojan suhteen ei ole nähtävissä ongelmia. Valitusten, kantelujen ja vahingonkorvausasioiden määrä ja niissä esiintyvät kysymykset eivät kuitenkaan osoita oikeussuojaongelmien lisääntymistä. (Valtakunnanvoudinvirasto, 2017)

Eräs suomalainen perintäyhtiö teki kansainväliseen maksutapatutkimukseen liittyen tutkimuksen, johon vastasi 1 014 suomalaista aikuista. Tutkimuksessa haluttiin vastauksia, miten lasten ja nuorten talouden hallintatietoutta saataisiin lisättyä ja näin mahdollisesti ennaltaehkäistyä velallisten määrää tulevaisuudessa. Tutkimuksessa saatiin selville, että vain kreikkalaiset pitävät velvollisuutenaan tukea enemmän lapsia taloudellisesti, kuin suomalaiset. Kaksi kolmesta vanhemmista uskoo, että heidän pitää tukea lapsiaan taloudellisesti myös sen jälkeen, kun ovat muuttaneet pois kotoa. Tätä pidetään eurooppalaisen mittapuun mukaan korkeana lukuna. Vanhemmista 16 prosenttia arveli, että osa nuorista siirtää muuttoa kotoaan juuri taloudellisten syiden vuoksi. Suomalaisvanhempien toivomuksena oli, yhdeksällä kymmenestä, että koulut ottaisivat enemmän osaa lasten ja nuorten henkilökohtaiseen rahankäytön opastukseen. Vanhemmista myös 90 prosenttia kertoi itse opettavansa lapsilleen rahankäyttöä. (Taloussanomien www-sivut)

4.3 Ulosmittausten määrät

Suomessa toimitettiin erilaisia ulosmittauksia 2016 yli 860 000 kappaletta (2015/ 690 000 kpl). Valtakunnanvoudin mielestä tähän määrän kasvuun on vaikuttanut mm. ulosoton tietojärjestelmän tekninen kehitys. Näistä ulosmittauksista noin 606 000 kappaletta kohdistui toistuvaistulon ulosmittaukseen, eli palkkaan, eläkkeeseen tai elinkeinotuloon. Asunto-osakkeita myytiin 609 kappaletta (2015/ 549 kpl). Kiinteistöjä

myytiin 1 439 kappaletta (2015/ 1 365 kpl). Muun irtaimen omaisuuden realisoiteja oli 966 kappaletta (2015/ 1 104 kpl). Realisointien osuus ulosmittauksista on noin hieman yli puoli prosenttia, koska velan maksaminen pyritään ensisijaisesti toteuttamaan muilla keinoin, kuin omaisuutta myymällä. Näiden lisäksi erikoisperinnässä, joka on keskittynyt vaativimpien velallisten käsittelyyn, myyntejä toteutui 194 kappaletta (2015/ 203 kpl). Huutokaupoista kertyi varoja yhteensä noin 72 miljoonaa euroa. Ulosottoon saapui noin 6 600 häätohakemusta. Hakija peruutti näistä noin 2 800 hakemusta. Häätoja toimeenpantiin noin 1 809 kappaletta. Häätohakemusten määrä laski, mutta toimeenpantujen häätojen määrä kasvoi hieman edellisestä vuodesta. (Valtakunnanvoudinvirasto, 2017)

5 TUTKIMUSTA JA SEN TEKEMISTÄ KOSKEVAT OSUUDET

5.1 Haastattelut

Kihlakunnanvoutien haastattelut toteutettiin strukturoituna asiantuntijahaastatteluna. Kysymykset lähetettiin etukäteen sähköpostilla kahdeksalle haastatellulle kihlakunnanvoudille tutustuttavaksi. Haastatelluilla oli aikaa pohtia kysymyksiä ja vastauksia ennen varsinaista haastattelua. Haastatteluun käytetty aika oli puolesta tunnista puoleentoista tuntiin. Haastatteluihin suhtauduttiin avoimin mielin ja kiinnostuksella, joten se osuus tutkimustyöstä oli kiinnostavaa myös itsellenikin tehdä ja sain paljon lisäinfoa, miten ulosottoasioihin liittyvät asiat etenevät käytännössä. Jokainen kihlakunnanvouti toi oman näkemyksensä ja kokemuksensa aiheeseeni. Haastatelluilla oli työkokemusta kihlakunnanvoutina työskentelystä noin yhdeksästä kuukaudesta noin 50 vuosikymmeneen, joten kokemusta ja näkemystä ulosotosta sekä ulosottovalituksista osalla haastatelluista oli erittäin laajasti. Osa henkilöistä on toiminut aiemmin nimismies -nimikkeellä, jonka tehtäviin kuului osana myös ulosottomiehenä toimiminen.

5.2 Kihlakunnanvoutien haastattelujen tuloksia

Valituksen tullessa tutkitaan, onko se tullut määräajassa ja jos valittaja on sivullinen, on harkittava, onko tällä valitusoikeutta. Joissakin valituksissa esitetään luovutustodistuksia, jolloin on tarkkaan tutkittava ja arvioitava, kuuluuko omaisuus velalliselle. Haastateltavat kihlakunnanvoudit kokivat haasteellisimmiksi ulosottovalituksissa valitusten epäselvyyden. Mitä valitus koskee ja kuinka laaja-alainen valitus on, tai onko ensinnäkään kysymys valituksesta. Kaikkiin velallisen esittämiin väitteisiin tulee kuitenkin ottaa kantaa. Valituskirjelmistä ei aina selkeästi käy ilmi, millä perusteella haetaan muutosta tai perustelut saattavat olla täysin irrelevantteja seikkoja, joilla ei ole juridista merkitystä valitukseen liittyen. Velallisten itse tekemät valitukset ovat vaikeaselkoisempia, juristien tekemät selkeämpiä, vaikkakin huomattavasti pidempiä. Juridiikka pitää tietenkin hallita annettaessa lausuntoa valituksille ja juridinen vastuu kuuluu nimenomaan kihlakunnanvoudille. Valitukseen liittyvät lausunnot ovat osa kihlakunnanvoudin työtä, joskus enemmän aikaa vieviä ja haasteellisimpia, varsinkin erikoisperintään kohdistuneet valitukset. Joidenkin mielestä lausunnot tuovat myös vaihtelua jokapäiväiseen työhön haasteillaan ja ovat mielenkiintoisia. Valitukseen annetut lausunnot pitää toimittaa käräjäoikeuteen määräajassa, kahden viikon kuluessa siitä, kun valituskirjelmä on saapunut ulosottomiehelle. Toisinaan vaativassa asiassa tämä kahden viikon määräaika on tuntunut melko lyhyeltä lausunnon antamiseen, jolloin käräjäoikeudella on mahdollisuus pyynnöstä pidentää määräaika lausunnon antamiseen perustellusta syystä. (UK 11:10 §)

Ulosottomies saa oikaista valituskirjelmässä tarkoitetun toimen tai päätöksen sen mukaan, kuin UK 10:1-5 §:ssä säädetään. (UK 11:12.1 §) Itseoikaisu voidaan tehdä valituskirjelmän jälkeenkin, ilman pyytämättä, mikäli itseoikaisun edellytykset täyttyvät. Itseoikaisu on tehtävä kahden viikon kuluessa valituskirjelmän saapumisesta. (UK 11:12.1 §) Jos itseoikaisu on mahdollista, tuomioistuinten ajankäyttöä ja resursseja valitusten käsittelyyn saadaan vähennettyä. Kun ulosottomies on toimittanut itseoikaisun saapuneen valituskirjelmän johdosta, hänen tulee ilmoittaa muutoksenhakijalle mahdollisuudesta peruuttaa valitus (HE 83/2006 vp, 75). Asianosainen voi tyytyä valituksen johdosta tehtyyn itseoikaisuun ((UK 11:12.2 §) joko kokonaan tai osittain (HE 83/2006 vp, 76). Jos valitus perutaan, valitus raukeaa siltä osin, kuin itseoikaisu sen käsittää (UK 11:17 §) ja itseoikaisupäätös tulee heti lainvoimaiseksi. Itseoikaisupäätös

toimitetaan käräjäoikeuteen lausunnon sijasta viipymättä. (UK 11:12.2 §) Ellei valitusta peruta itseoikaisun jälkeen, on itseoikaisulla valitusaika, jonka umpeuduttua ulosottomies ilmoittaa käräjäoikeuteen kun itseoikaisu on lainvoimainen. Vasta tämän jälkeen valitus voidaan käsitellä käräjäoikeudessa. Jos itseoikaisu ei tule lainvoimaiseksi, valitus ja oikaisusta tehty valitus käsitellään samalla kertaa käräjäoikeudessa. (UK 11:17 §) Ulosottomiesten itseoikaisujen määrä oli 433 Varsinais-Suomen ulosottovirastoon tulleista valituksesta noin 26 kappaletta (n. 6 %).

Toimitusmiehen eli ulosottomiehen selvitystä kihlakunnanvouti pyytää tapauskohtaisesti valitusten sisällöstä riippuen, esim. ulosmittausvalitukseen ja vapaakuukausiin yleensä pyydetään. Kihlakunnanvoudin lausunto osoitetaan käräjäoikeudelle ja selvitys on kihlakunnanulosottomiehen selvitys asiasta, mitä on tapahtunut. Jos valitus koskee ainoastaan kihlakunnanvoutia eli esim. realisointiin liittyvät valitukset, kuten huutokaupat, silloin ei edes tarvitse pyytää selvitystä. Tapauksissa, jossa kihlakunnanvouti on ohjeistanut ja ollut mukana toimessa tai päätöksenteossa, ei kihlakunnanvouti yleensä pyydä toimitusmiehen selvitystä. Useimmiten käydään kuitenkin keskustelua ulosottomiehen kanssa tapauksesta, jotta ei jää mitään epäselvyyttä lausuntoa annettaessa. Jos ulosottomies on tehnyt virheellisen ratkaisun, silloin tietenkin tarvitaan kirjallinen selvitys täytäntöönpanotoimesta, joka toimii tarvittaessa myös itseoikaisun pohjana.

Ulosottovalitukset koskevat kihlakunnanvoudin ja kihlakunnanulosottomiehen lainkäyttöä, ja he vastaavat heidän omilta velallisilta tulleista valituskirjelmistä. Velallisilla on aina oma vastaava kihlakunnanulosottomies, joka hoitaa heidän asioitaan. Ja koska omien velallisten ulosottoasiat ovat heitä hoitavien ulosottomiesten tiedossa parhaiten, vastuu päätöksistä on myös heillä.

Kihlakunnanvoudeilla voi olla hieman erilaisia pohjia omia lausuntojaan varten. Lausunnossa pitää kuitenkin aina sisällöllisesti olla määrätyt asiat. Lausunnon voidaan katsoa muodostavan perustan koko ulosottovalituksen käsittelylle. (Koulu & Lindfors 2009, s. 190)

6 ULOSOTTOVALITUS OIKEUSSUOJAKEINONA

Opinnäytetyöhön ei ole käytettävissä aiempia tutkimustuloksia Varsinais-Suomen ulosottovirastoon tulleista ulosottovalituksista. Etelä-Karjalan ulosottovirastosta on tehty yksi opinnäytetyö ulosottovalituksista, jossa otanta kohdentui viiteen vuoteen (2009-2013) ja näinä vuosina tehtyihin ulosottovalituksiin, joita tehtiin yhteensä 146 kpl. Toinen opinnäytetyö ulosottovalituksiin liittyen on tehty Oulun seudun ulosottoviraston toimialueella. Aiheena on ollut ulosottovalitus muutoksenhakekeinona ja valitusprosessin kuvaus. Ulosottovalitusten määrä on ollut 90 kappaletta ja koonti on tehty vuosilta 2008-2009.

Teoriapohjana tutkimustyölle käytetään Ulosottokaaren 11 lukua, joka sisältää säännökset ulosottovalituksesta. Ulosoton muutoksenhakujärjestelmä on erittäin tehokas ja joustava järjestelmä, joka mahdollistaa nopean ja tapauskohtaisen oikeussuojan eri tilanteisiin. Muutoksenhakujärjestelmä voi olla myös käänteisesti ajatellen erittäin vaikeaselkoinen taitamattoman käytössä. Henkilön pitää olla perehtynyt ulosottoon, olla asiantuntija kyseiseen prosessiin, jotta ratkaisut onnistuisivat. Teoriataustana käytetään myös korkeimman oikeiden antamia ennakkoratkaisuja sekä asiantuntijakirjoituksia, oikeuskirjallisuutta sekä hallituksen esityksiä, jolloin saadaan selvitettyä ulosoton muutoksenhakujärjestelmä.

Ulosoton varsinainen muutoksenhakekeino on valitus. Oikeus muutoksenhakuun on sillä, jonka oikeutta täytäntöönpanotoimi kuten ulosmittaus tai ulosottomiehen päätös koskee. Kihlakunnanulosottomies antaa ohjeet muutoksenhakua varten eli valitusosoituksen. Ulosoton nimenomaisia oikeussuojakeinoja ovat itseoikaisu, muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn ja täytäntöönpanoriita (UK 10 ja 11 luku). Tästä muutoksenhausta ulosottomiehen menettelyyn käytetään nimitystä **ulosottovalitus**, joka on näistä kolmesta oikeussuojakeinosta laajin. Ulosottovalitukseen sekä täytäntöönpanoriitaan voidaan pyytää tuomioistuimelta ulosoton keskeytysmääräystä. Valitus on käytettävissä sekä aineellisissa että menettelyvirheissä, asiakysymysten tai oikeuskysymysten käsittelyssä. Täytäntöönpanoriita on tarkoitettu näyttökysymysten ratkaisuun ulosottomenettelyn ulkopuolella. Itseoikaisulla tarkoitetaan ulosottomiehen

näkökulmasta asiavirheen (UK 10:1) tai kirjoitus- tai laskuvirheen (UK 10:3) oikaisemista määrätyin rajoituksin ja tätä käytetään selvien ja havaittavien virheiden korjaamiseen ensi vaiheen korjauskeinona. Itseoikaisu voidaan tehdä asianosaisen pyynnöstä tai ulosottomiehen omasta aloitteesta. Oikaisu tulee tehdä viran puolesta viipymättä, kun ulosottomies huomaa asiavirheen. Itseoikaisusta pitää ilmoittaa asianomaiselle, ja häntä tulee ensin kuulla, jos itseoikaisu heikentää asianomaisen asemaa. Kaikkia toimia ei ulosottomies voi oikaista, esimerkiksi toimitettua myyntiä, tai vaatia takaisin lopullisesti tilitettyjä varoja. Nämä edellä mainitut muutoksenhakekeinot ovat osittain päällekkäisiä. Itseoikaisua ja valitusta voidaan käyttää yhtä aikaisesti. Ulosottovalitus voi myös muuttua täytäntöönpanoriidaksi, jos muutoksenhakuasteessa niin osoitetaan. Tätä yritetään kuitenkin välttää, jotta samaa asiaa ei käsiteltäisi yhtä aikaa. Valituksen tehnyt asianosainen ei saa nostaa täytäntöönpanoriitakannetta eikä tällaisen kanteen nostanut saa tehdä valitusta samasta asiasta. (Koulu & Lindfors 2009, s. 162-163)

6.1 Muutoksenhaku

Ulosottoasian asianosaisella on mahdollisuus hakea muutosta käräjäoikeudesta täytäntöönpanotoimiin, kuten ulosmittaukseen tai ulosottomiehen päätökseen. Epäselvät ja riittaisat kysymykset, esim. esineen omistusoikeutta, velan maksua tai panttausta koskevat asiat voidaan käsitellä erillisissä oikeudenkäynneissä. Oikeudenkäynti voidaan laittaa vireille ulosottomiehen tai tuomioistuimen antaman täytäntöönpanoriitaosoituksen perusteella tai ilman osoitusta asianosaisen omasta aloitteesta. Edellytys tälle on väitteen tai vaatimuksen tueksi esitetty todennäköiset perusteet ja että ulosottoasia on epäselvä. Tällainen oikeudenkäytännössä annettu ratkaisu sitoo ulosottomiestä.

On myös täytäntöönpanotoimia ja ulosottomiehen tekemiä päätöksiä, joihin ei lain nojalla voida hakea muutosta. Ulosottokaassa on mainittu säännöksiä, joiden osalta muutoksenhaku on kielletty. Näitä asioita on mm. ulosottomiehen toimittama väliaikaistoimi (UK 3:19.3 §), maksuaikaa koskeva päätös (UK 4:6.3 §), hädän muuttopäivän lykkäämistä koskeva päätös (UK 7:4.1 §), takavarikkoa koskeva päätös (UK 8:14.2 §), päätös itseoikaisun hylkäämisestä (UK 10:4.2 §), täytäntöönpanoriitaosoitus (UK 10:11.2 §). Näihin edellä mainittuihin ei saa hakea muutosta valittamalla, kuten ei myöskään vastaavan ulosottomiehen määräytymiseen (UK 3:14.2 §).

Muutosta on haettava kolmen viikon määräaikana. Määräajan asettamista ulosottovalituksen tekemiselle on pidetty perusteltuna, jotta täytäntöönpanotoimen lainvoimaiseksi tuleminen selkiytyisi ja toimien lainvoimaisuuden saavuttaminen nopeutuisi (HE 106/1995 vp, 96). Valitusaika alkaa toimitushetkestä kuten huutokaupasta, päätöksen tekemisestä tai siitä, kun asianosainen on saanut niistä tiedon. Jos toimituksesta tai päätöksestä on ilmoitettu etukäteen asianosaiselle tai jos asianosainen on ollut läsnä toimituksessa, määräaika lasketaan siitä päivästä alkaen. (UK 11:6 §.) Valitus tehdään kirjallisesti ulosottovirastoon, jonka jälkeen se toimitetaan käräjäoikeuteen. Valitusasioita on käsitelty 1.1.2010 alkaen 27 käräjäoikeudesta vain 14 käräjäoikeudessa; Ahvenanmaa, Espoo, Etelä-Karjala, Helsinki, Keski-Suomi, Lappi, Oulu, Pirkanmaa, Pohjanmaa, Pohjois-Savo, Päijät-Häme, Satakunta, Vantaa ja Varsinais-Suomi. Näistä on mahdollista jatkovalitusten mennä hovioikeuteen, jonne tarvitaan nykyisin hovioikeuden myöntämä jatkokäsittelylupa tai korkeimpaan oikeuteen. (Oikeus.fi www-sivut)

Määräajasta on annettu korkeimman oikeuden ratkaisu vuonna 2007. Ulosottomies oli 11.10.2005 ulosmittannut A:n nimissä olevalta pankkitililtä rahavaroja Helsingin kaupungin A:lta olevien elatusapusaatavien perimiseksi. Velalliselle ei ollut annettu ulosmittauksen ennakoilmoitusta eikä hän ollut ollut toimituksessa läsnä. Ulosottomies oli ilmoittanut ulosmittauksesta velalliselle puhelimitse ja toimittanut hänelle jäsenen ulosmittauspäätöksestä valitusosoituksineen. Velallisen ulosottovalituksen tekemiselle säädetty kolmen viikon määräaika alkoi seitsemäntenä päivänä asiakirjojen postituksesta. (KKO:2007:32)

A oli toimittanut käräjäoikeudelle 9.11.2005 valituksen, jossa vaati ulosmittauksen kumoamista. Ulosottomies esitti lausunnossaan, että koska A oli saanut puhelimesta 12.10.2005 tiedon ulosmittauksesta, josta valitusaika oli alkanut, ulosottomiehen mielestä valitus saapui myöhässä. A kielsi saaneensa tietoa puhelimesta ulosmittauksesta, vaan vasta kirjeellä, joka oli postitettu 12.10.2005. A katsoi, että tiedoksiantopäivä oli 7 päivää kirjeen päiväyksestä, eli 19.10.2005, josta valituksen määräaika oli alkanut kulua. Käräjäoikeus totesi, että määräaika ulosottovalituksen tekemiselle oli kolme viikkoa ulosottolain 10:4 §:n mukaisesti. Määräaika laskettiin toimituspäivästä tai pää-

töksen tekemisestä, jos siitä oli asianosaiselle etukäteen ilmoitettu tai hän oli ollut toimituksessa läsnä. Muussa tapauksessa määräaika laskettiin siitä päivästä, jona asianomainen oli saanut tiedon toimituksesta tai päätöksestä, jollei 5 §:ssä toisin säädetty. Käräjäoikeus totesi, ettei asiassa ollut nyt kysymys 5 §:n mukaisesta tilanteesta, joten valituksen määräaika oli nyt laskettava tosiasiallisesta tiedoksisaantipäivästä. Käräjäoikeus totesi myös, ettei tiedoksiannolle ollut laissa asetettu määrämuotoa, joten se voitiin toimittaa esimerkiksi puhelimitse. Kysymys oli nyt ratkaisua tehdessä, oliko A saanut tiedon ulosmittauksesta jo puhelimesta. A tunnusti olleensa puhelinyhteydessä ulosottomieheen, mutta ei ollut ymmärtänyt, että hänelle oli ilmoitettu ulosmittauksesta. Ulosottomiehen mukaan A oli ymmärtänyt ulosmittauksen, mutta kiistänyt omistaneensa ulosmitattua tiliä. A oli toimittanut käräjäoikeuteen lääkärintodistuksen, mutta käräjäoikeus ei katsonut tämän osoittavan A:n olleen kykenemätön ymmärtämään ulosottomiehen ilmoituksen sisältöä ja merkitystä. (KKO:2007:32)

Käräjäoikeus katsoi, että ulosmittaus oli voitu toimittaa siitä velalliselle etukäteen ilmoittamatta. A oli saanut tiedon puhelimitse 12.10.2005. Määräaika oli päättynyt 2.11.2005. A:n valitus oli tullut 9.11.2005, joten valitus saapui myöhässä. Käräjäoikeus jätti A:n valituksen tutkimatta. (KKO:2007:32)

A valitti käräjäoikeuden päätöksestä hovioikeuteen. Hovioikeus lausui, että kun A ei ollut ollut läsnä 11.10.2005 toimitetussa ulosmittauksessa, eikä siitä oltu hänelle etukäteen ilmoitettu, määräaika valituksen tekemiselle laskettiin siitä päivästä, jona A oli saanut toimituksesta tiedon. Perusteluina hovioikeus katsoi Ulosottolain 10:11 §:n mukaan, että kun ulosottomies suorittaa ulosmittauksen, samalla pitää ilmoittaa, voiko asiassa hakea muutosta. Ulosmittaukseen on liitettävä valitusosoitus. Tämä säännös huomioon ottaen A sai tiedon ulosmittauksesta vasta silloin, kun oli saanut tiedon valitusosoituksesta postitse. Niissä ei kuitenkaan mainittu mihin mennessä valitus oli tehtävä, ainoastaan kolmen viikon määräaika. Selvityksestä ei käynyt ilmi, oliko A:lle puhelinkeskustelussa annettu asianmukaiset muutoksenhakuohjeet. (KKO:2007:32)

Hovioikeus kumosi käräjäoikeuden päätöksen ja palautti asian uudelleen käräjäoikeuteen käsiteltäväksi. (KKO:2007:32)

Helsingin kaupungille myönnettiin valituslupa. Valituksessaan kaupunki vaati, että hovioikeuden päätös kumotaan ja asia jätetään kärjäoikeuden päätöksen varaan. Korkeimman oikeuden ratkaisu oli, että hovioikeuden päätöksen lopputulosta ei muuteta. (KKO:2007:32)

6.2 Lausunto

Lausunnon antaa asianomainen kihlakunnanulosottomies, joka toimii vastaavana ulosottomiehenä. Yksinkertaisissa asioissa voi periaatteessa myös kihlakunnanulosottomies yksin laatia lausunnon. He voivat antaa yhteisen lausunnon, jossa kihlakunnantouvi ottaa enemmän kantaa juridisiin kysymyksiin ja kihlakunnanulosottomies on kertonut selvityksessään tarkemmin ulosottoasian tapahtumat. (Koulu 1997, s. 289)

Valitusasiassa ulosottomies ei ole valittajan vastapuoli, eikä kuultavan asemassa, vaan lausunnon antaja. Ulosottomiehen on oltava tässäkin puolueeton, kuten kaikessa muussakin virkatoiminnassa. Ulosottomies ei voi ottaa jyrkästi kantaa valitukseen, pitäisikö tämä hyväksyä tai hylätä. Hän ei voi myöntää, eikä kiistää eikä vaatia valituksen hylkäämistä. Ulosottokaari asettaa lausunnon vaatimuksen, että sen on oltava ulosottomiehen oma perusteltu lausunto. Lausunnossa on ilmoitettava, mihin seikkoihin ja oikeudelliseen päättelyyn ulosottomiehen ratkaisut perustuvat. Kärjäoikeus voi myös pyytää lisälausuntoa valitukseen, jos katsotaan, että valituksen tutkimisen aikana ilmenee seikkoja, jotka vaativat lisäselvitystä. Tuomioistuimen oikeus hankkia selvitystä viran puolesta on rajoittamaton. (Koulu 1997, s. 288)

6.3 Tuomioistuin tutkii ja ratkaisee

Kuten edellä on jo mainittu, ulosottovalitusta käsitellään toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jonka pitää noudattaa vahvaa ja aktiivista prosessinjohtoa. Käsitteystä säädetään ulosottokaaren 11 luvussa. Kärjäoikeudella on velvollisuus tutkia, mihin muutoksenhaku kohdistuu. Tuomioistuin ei saa tuomita muuta tai enempää, kuin mitä asianomainen on vaatinut. Kärjäoikeus ei saa myöskään muuttaa täytäntöönpanotointa

laajemmalti, kuin mitä valituksessa on vaadittu. Ulosottovalitus voi joskus olla vaikeasti tulkittavissa, mitä oikeusseuraamusta valittaja, oli se sitten maallikko tai lakimies, on valituksessa halunnut. (Koulu 1997, s. 289)

6.4 Asiakirjaprosessi

Ulosottokaaren 11:15 §:ssä sanotaan, että käräjäoikeuden tulee kuulla ulosottomiestä lausunnon lisäksi myös muutoin, jollei sitä voida pitää tarpeettomana. Ulosottovalitus käsitellään käräjäoikeudessa joko kirjallisesti kansliassa tai suullisesti hakemusasian istunnossa (OK 8:3.1 §). Jokaisella asianosaisella on ehdoton oikeus vaatia asian suullista käsittelyä (Linna 2009, s. 152). Hallituksen esityksessä todetaan, että ulosottovalitukset tulisi käsitellä pääsääntöisesti kirjallisesti käräjäoikeuden kansliassa, mutta muutoksenhakijalla on tietyin rajoituksin oikeus myös suulliseen käsittelyyn. Käsitellään valitus sitten joko suullisesti tai kirjallisesti, ulosottomiehen toimittama aineisto muodostaa perustan käräjäoikeuden päätöksenteolle. (HE 106/1995 vp, 25). Oikeudenkäymiskaassa määritellään, koska suullinen käsittely on pakollista, vaikka lähtökohtana on suullisen tai kirjallisen käsittelyn valinnaisuus. Valitusasia täytyy käsitellä suullisesti istunnossa aina, kun asian käsittelyssä kuullaan henkilökohtaisesti asianosaista, todistajaa tai ulosottomiestä. Jos valitusasia on riitainen ja asianosainen vaatii suullista käsittelyä, tai jos käräjäoikeus pitää sitä tarpeellisena, valitusasia on käsiteltävä istunokäsittelyssä. (OK 8:3 §)

6.5 Ulosottovalitusten maksullisuus

Vaikuttaako ulosottovalitusten maksullisuus valitusten määrään tulevaisuudessa? Onko jo näkyvissä vaikutuksia? Vuonna 2014 tehdyssä KYAMK:ssa tehdyssä ulosottovalituksia koskevassa opinnäytetyössä kerrotaan, että jokainen ulosottovalitus käsitellään ulosottoviraston ja tuomioistuimen näkökulmasta samalla tavalla, vaikka olisikin selvää, että valitusta ei hyväksyttäisi. Joissakin tapauksissa valittaja on ns. kestovalittaja, eli valittaa useammasta häntä koskevasta asiasta. Kestovalittajien tilanteessa ei Etelä-Karjalan kihlakunnanvoutien mielestä ole enää kyse oikeusturvan toteutumisesta. Kihlakunnanvoutien mielipide ns. kestovalittajien suhteen oli se, että jos sama valittaja valittaa useasta samasta kihlakunnanulosottomiehen tekemästä toimesta tai

päätöksestä, niin esimerkiksi kolmannen valituksen jälkeen voitaisiin valittajalta periä maksu, sillä saman asian läpikäynti rasittaa turhaan oikeusjärjestelmiä. (Johansson, 2014, s. 41) Tämäkin kihlakunnanvoutien mielipide on ehkä osaltaan vaikuttanut siihen, että valitukset muuttuivat maksullisiksi viime vuoden alussa riippuen siitä, hylätäänkö vai hyväksytäänkö valitus.

Ulosottovalitusten käsittelymaksuihin tuli korotus vuoden 2016 alussa. Tätä perusteltiin nousseilla käsittelykustannuksilla. Tämä muutos on yksi osa tuomioistuinmaksulakiin tullutta uudistusta. Käsittelymaksu oli ennen 86 euroa ja se nousi 250 euroon. Jos valitus hyväksytään tuomioistuimessa (käräjä- tai hovioikeudessa), maksua ei peritä, hylätessä valituksesta kuitenkin pääsääntöisesti peritään maksu. Kohtuusyistä maksu voidaan jättää perimättä, tai jos henkilölle on myönnetty oikeusapua. (Oikeus.fi www-sivut) Ulosottovalitusten käsittelymaksujen korotuksella ei vielä tässä vaiheessa ole nähtävissä laskusuuntaa valitusmäärissä, mutta muutoksesta on kulunut vasta reilu vuosi. Tästä voidaan saada vasta myöhemmin tuloksia, miten muutos on vaikuttanut.

7 TUTKIMUS

Ulosottovalitusten tutkimisen tavoitteena on kategorioida valitukset omiin alueisiinsa ja tutkia, kuinka paljon ja mistä aiheista valituksia tulee ulosottoon. Koskevatko valitukset toistuvaistulon ulosmittausta, irtaimen ulosmittausta, kiinteän ja asunto-osakkeen ulosmittausta vai erikoisperintään liittyviä asioita. Tutustun valitusten sisältöön ja teen seuraavia havaintoja; a) montako ulosmittausta on pysynyt ja montako on rauennut, b) onko joitain yhteisiä valitusaiheita tai mistä asioista on valitettu ja c) moniko valituksista on mennyt suullisen käsittelyn kautta läpi ja moniko tapaus vaati kirjallista menettelyä. Tarkoituksena on tutkia käräjäoikeuden antamia perusteluja tuomioihin, ovatko perustelut yhdenmukaisia, vaikka kyseessä olisi samansuuntainenkin asia ja mitkä asiat vaikuttavat eriävään päätökseen.

Tutkimustyössä vastataan myös seuraaviin kysymyksiin: a) onko kaikkiin ulosottovalituksiin saatu kihlakunnanvoudin lausunnot, b) monessako valituksessa kihlakunnanulosottomies on antanut selvityksen, c) onko kärjäoikeus tutkinut valitusta laajemmin kuin vain valituskirjeen sisällön osalta, d) monestako valituksesta on valitettu hovioikeuteen tai korkeimpaan oikeuteen ja mikä tuomio niille on annettu mahdollisissa jatkoprosesseissa, e) moniko ulosottovalitus on johtanut kihlakunnanvoudin tekemään itseoikaisuun eli on todettu selvä virhe ja asia on oikaistu ulosottovirastossa ilman kärjäoikeuskäsittelyä ja f) moniko velallisista oli luonnollisia henkilöitä ja moniko oikeushenkilöitä ja miten näiden osalta päätökset toteutuivat.

Opinnäytetyön empiirisen osan kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimusmenetelmässä keskitytään Varsinais-Suomen ulosottopiiriin tulleisiin ulosottovalituksiin vuosina 2013-2016 ja niiden käsittelyprosesseihin. Tutkimustyyppinä käytetään kokonaistutkimusta, koska kaikki ulosottovalitukset käsitellään tässä työssä. Kokonaistutkimus antaa luotettavan vastauksen ulosottovalituksista. Ulosottovalitusten koonnit kuvataan kuvien, taulukoiden ja tekstien avulla. Työssä selvitetään myös muitakin kuin ulosottovalituksia koskevia oikeussuojakeinoja; itseoikaisu ja täytäntöönpanoriita kuuluvat myös niihin. Opinnäytetyössä haastatellaan myös kihlakunnanvoutoja ja peilataan heidän kokemuksiaan ja asiantuntemustaan ulosottovalituksia käsiteltäessä.

Tutkimuksen tuloksista saadaan aikaiseksi synteesejä eli kootaan yhteen pääseikat ja annetaan vastaukset tutkimuskysymyksiin. Tuloksilla ja niistä annetuilla johtopäätöksillä on merkitystä erityisesti Varsinais-Suomen ulosottovirastolle ja tarvittaessa myös Valtakunnanvoudinvirasto voi käyttää näitä Varsinais-Suomen ulosottoviraston tuloksia tekemällä valtakunnallista tilastointia Suomessa toimivien 22 eri viraston piireissä tehdyistä ulosottovalituksista. Saadaan selville missä päin Suomea valituksia tehdään eniten, ketkä niitä tekevät ja mitä asioita valitukset koskevat. Löytyykö valituksille jotain yhteistä tekijää? Voidaanko valituksia mahdollisesti ennaltaehkäistä?

7.1 Itseoikaisu

Valituksen yhteydessä ulosottomiehen on mahdollisuus tehdä kirjallinen itseoikaisu, eli asiavirheen oikaisu tekemäänsä toimeen tai päätökseen. Myös asianosainen voi

pyytää itseoikaisua. Lähtökohta on, että itseoikaisu suoritetaan viran puolesta. Itseoikaisu voidaan tehdä, jos se perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen vääriin lain soveltamiseen, myös kirjoitus- tai laskuvirhe oikaistaan. Itseoikaisu on tehtävä viipymättä heti kun virhe on havaittu ja toimitettava lausunnon sijasta käräjäoikeuteen. Samalla ulosottomiehen on toimitettava selvitys oikaisupäätöksen lainvoimaisuudesta. Jos itseoikaisu heikentää jonkun asianosaisen asemaa, hänelle on annettava mahdollisuus tulla kuulluksi. Asianosainen voi itseään sitovasti kirjallisesti ilmoittaa, jos tyytyy itseoikaisupäätökseen. (Ulosottokaari 11:12 §)

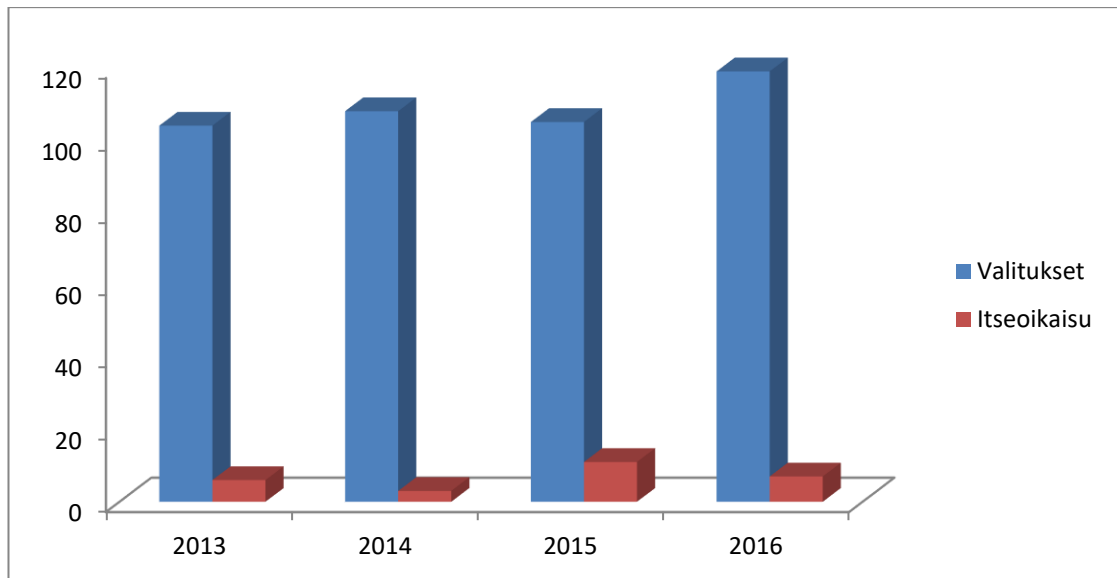
Itseoikaisua ei saa kuitenkaan tehdä ilman painavaa syytä; jos se koskee ulosottomiehen ulosmittausta, tai kun huutokauppaa koskeva myynti-ilmoitus on jo julkaistu, tai toimitettua myyntiä, tai asianosaisluettelo myynnin jälkeen sekä jakopäätöstä tai maksuvelvoitteen täytäntöönpanoa lopullisen tilityksen jälkeen. Jos ulosmitattu omaisuus kuuluu sivulliselle, toimi tai päätös voidaan joissakin tapauksissa oikaista sen esittämättä. (Ulosottokaari 10:1-2 §)

Kielteiseen itseoikaisuratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, mutta myönteiseen saa hakea muutosta oikeudelta normaalisti. Valitusaika esimerkiksi ulosmittauksesta kuluu kuitenkin koko päätösharkinnan ajan. Jos ulosottovalitus on tehty, itseoikaisu on mahdollista tehdä sinä aikana, kun lausunto valituksesta tulee antaa oikeudelle, eli pääsääntöisesti kahden viikon aikana. Ulosottovalitus raukeaa siltä osin kuin itseoikaisu tekee valituksen hyödyttömäksi. (Oulun seudun ulosottoviraston seminaariaineisto, 2015)

Itseoikaisujen määrä Varsinais-Suomen ulosottovirastossa 433 valituksesta on 27 itseoikaisua. Koska vertauksena ei ole saatavilla muiden virastojen itseoikaisujen määrää, on vaikea sanoa, onko määrä keskiarvollisesti pieni vai suuri valituksiin nähden.

Taulukko 6. Itseoikaisujen määrä

	2013	2014	2015	2016
Valitukset	103	108	105	117
Itseoikaisu	6	3	11	7

Kuvio 7. Itseoikaisujen määrä

Esimerkkinä itseoikaisusta voin kertoa korkeimman oikeuden vuonna 2015 tehdyn ratkaisun kuolinpesään liittyen. A:n osuus äitinsä B:n kuolinpesästä oli ulosmitattu 13.9.2011. Myöhemmin tehtyjen osittaisen osituksen ja perinnönjaon jälkeen kuolinpesään oli jäänyt vain B:n ja lesken yhteisesti omistamat ja heidän yhteisenä kotinaan käytetyn asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet. Leski oli ilmoittanut pitävänsä asunnon perintökaaren 3 luvun 1 a §:n nojalla jakamattomana hallinnassaan. Ulosottomies oli itseoikaisuna peruuttanut ulosmittauksen 4.1.2013. Itseoikaisun perusteluna ulosottomies totesi, ettei A:n osalle voisi tulla jaossa muuta kuin lesken vähimmäissuojan piiriin kuuluvaa perintökaaren 12 luvun 7 §:n mukaista ulosmittauskiellon alaista omaisuutta ja ettei pesäosuutta pystytty realisoimaan. Ulosmittaustila oli ratkaisussa mainitulla tavalla myös vastoin ulosoton joutuisuusvaatimusta ja suhteellisuusperiaatetta. (KKO:2015:98)

Ulosoton hakija L vaati valituksessaan, että päätös ulosmittauksen peruuttamisesta kumotaan ja ulosmittaus pysytetään voimassa. Käräjäoikeus hyväksyi kihlakunnanvoudin päätöksestä ilmenevät perustelut ja katsoi, ettei ulosmittauksen peruuttamista

itseoikaisuna koskevan päätöksen muuttamiseen ollut perusteita. Hovioikeus kumosi käräjäoikeuden ja kihlakunnanvoudin päätökset, äänillä 2 hovioikeudenneuvosta puolesta ja yksi vastaan, ja jätti A:n kuolinpesäosuuden ulosmittauksen voimaan. Eri mieltä ollut hovioikeudenneuvos katsoi, että ulosottomiehellä oli vastuu siitä, että toimet ulosmittauksen loppuun saattamiseksi tulevat suoritetuiksi joutuisasti ja tehokkaasti ja aiheuttamatta tarpeetonta haittaa sivullisille. Nyt kun pesäosuus jäisi ulosmittatuksi jäädytettynä jopa vuosiksi tai vuosikymmeniksi, ei tämä olisi nykysäännösten valossa hyväksyttävää, vaikka se velkojan intressissä saattoi ollakin saatavan vanhenemisen estämiseksi. Tämän jälkeen myönnettiin valituslupa korkeimpaan oikeuteen. A vaati valituksessaan, että hovioikeuden päätös kumotaan ja käräjäoikeuden päätös jää voimaan. L vaati taasen, että valitus hylätään. Korkein oikeus totesi, että lesken perintökaaren 3 luvun 1 a §:ään perustuva asumissuoja saattaa johtaa ristiriitaan ulosottokaaren 1 luvun 19 §:n ja 3 luvun 21 §:n yleissäännöksiin perustuvan ulosottomenettelyn joutuisuusvaatimuksen kanssa, kun ulosmittauksen kohteena on kuolinpesäosuus. Ulosottoa koskevien säännösten tarkoituksen mukaista ei ole, että ulosmittaus peruttaisiin tai ettei sitä edes toimitettaisi, mikäli näyttäisi siltä, että täytäntöönpanotoimet tällaisissa tilanteissa viivästyvät tai että velallisen osalle ei tule asunnon lisäksi muuta omaisuutta. Täytäntöönpanotoimiin tulee aina ryhtyä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun siihen on mahdollisuus lesken hallintaoikeuden lakattua. Korkeimman oikeuden päätös siis oli, että hovioikeuden päätöstä ei muutettu ja A:n kuolinpesäosuuden ulosmittaus jäi voimaan. (KKO:2015:98)

7.2 Mihin asioihin ulosottovalitukset kohdistuvat

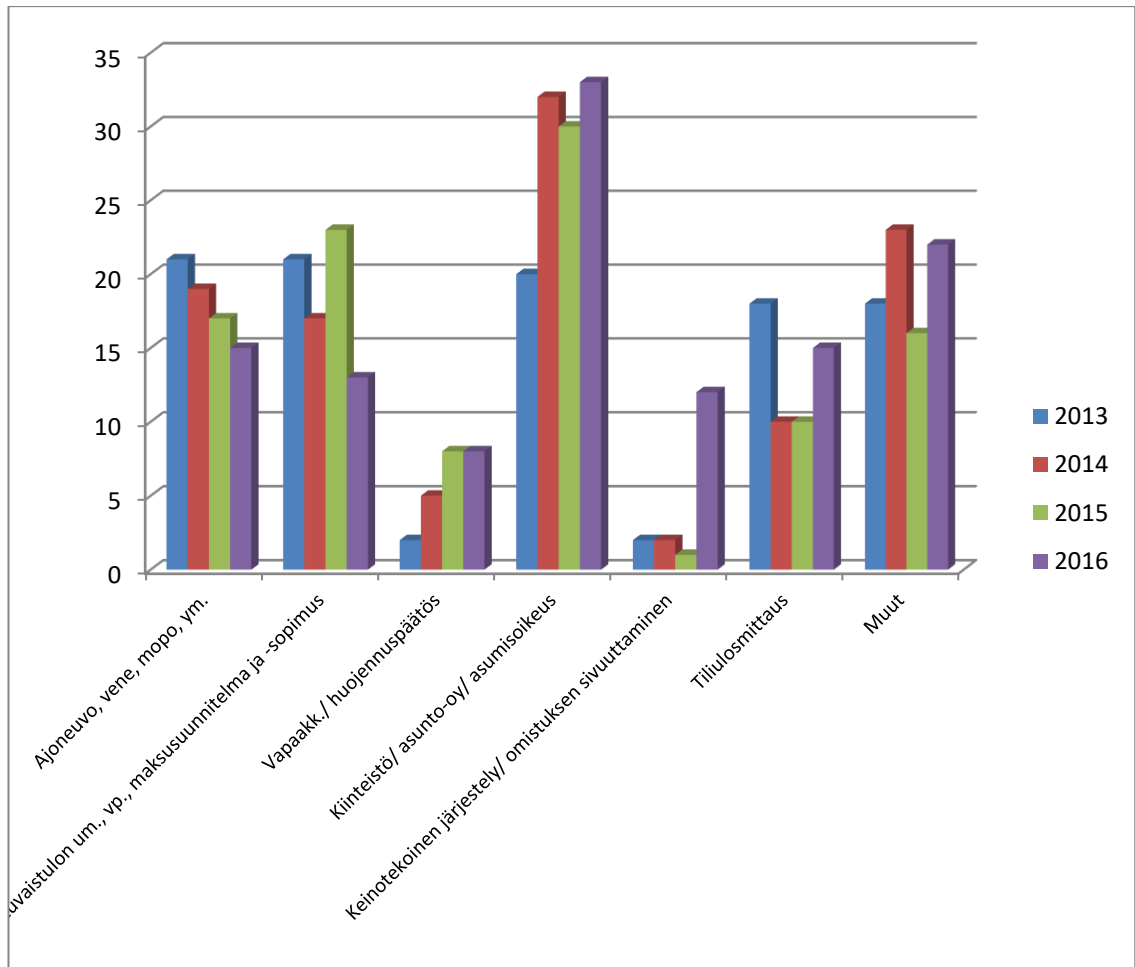
Alla esitetyistä taulukosta ja kuvioista selviää, että eniten ulosottovalitukset kohdistuvat kiinteistöjen, asunto-osakkeiden, yhtiön osakkeiden ja asumisoikeuksien ulosmittauksiin, yhteensä 115 kappaletta neljän vuoden aikana. Tämä on 27 prosenttia kaikista tulleista valituksista. Toiseksi eniten ulosottovalituksia, 79 kappaletta, tulee muut – nimikkeen alle. Nämä muut sisältävät kuolinpesän ulosmittaukset, valitukset täytäntöönpanoperusteesta, konkurssipesät, irtaimen omaisuuden, vakuusmaksun/ vuokrakuuden, vakuutuskorvauksen, maksukehotukset, hädät, varattomuusesteestä, maksuvelvoitteen virheellisyydestä, ulosottovalituksen päätöksen valittamisesta, ulosmittauspäätöksestä mitä päätös koskee, itseoikaisusta mitä oikaisu koskee, elatusmaksun

indeksikorotukset kenelle pitäisi suorittaa (lapselle vai huoltajalle), korvausvaatimusten muutokset, fiktiivinen palkka, vireilletuloilmoitus ja maksukehotus (eivät ole edes toimia, tai päätöksiä, joista voi valittaa), jakopäätökset, vakuutusyhtiön korvaus, saatavan vanhentumisesta, työnantajan maksukiellosta, turvaamistoimen hakijavakuus ja lasten noutamatta jättäminen.

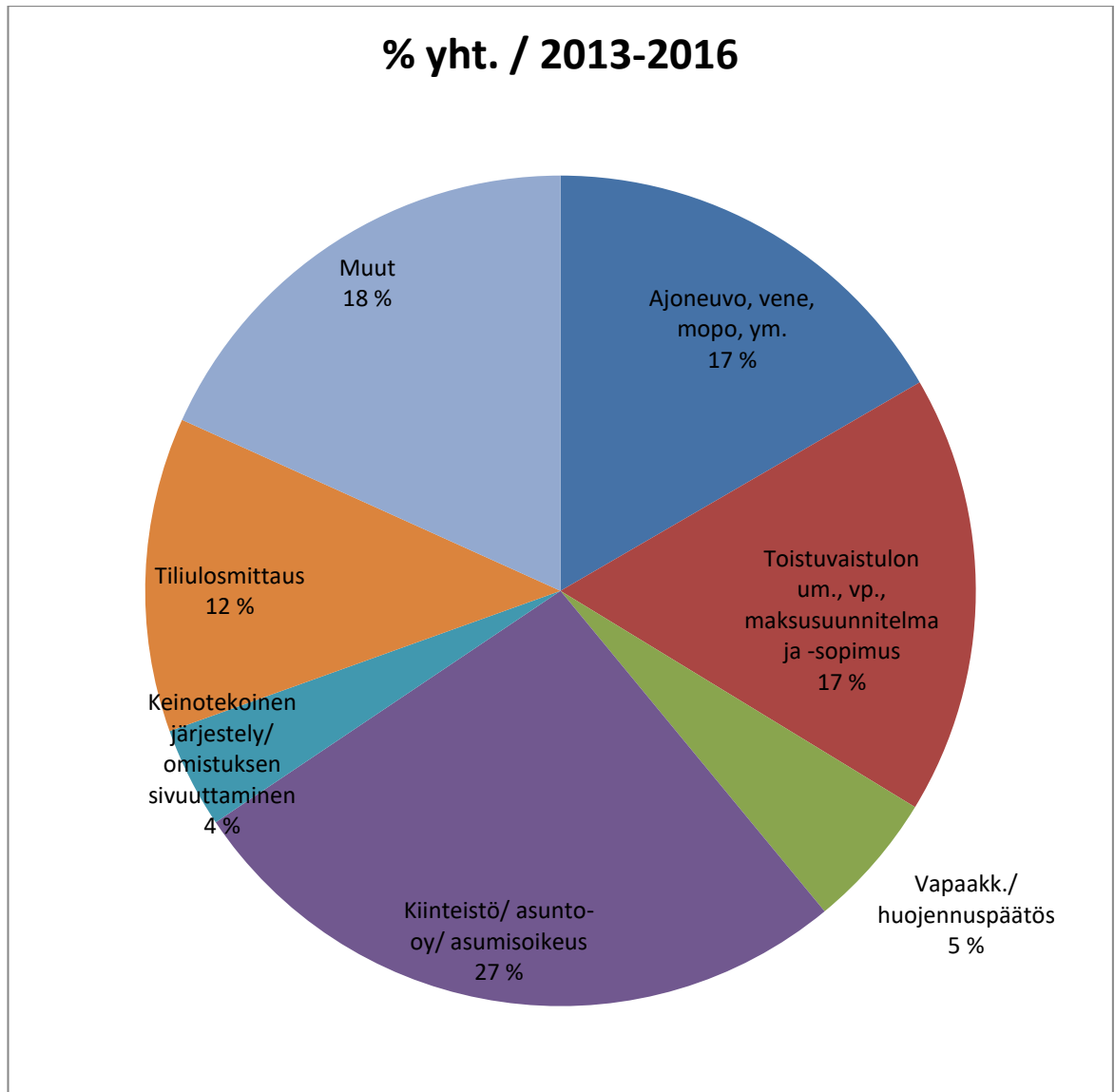
Kolmantena, 74 kappaleeseen tulleista valituksista valitukset kohdistuvat toistuvaistulon ulosmittauksiin; palkkaan, eläkkeeseen ja elinkeinotuloon, sekä veronpalautuksiin, maksusuunnitelmiin ja maksusopimuksiin. Lähes sama määrä, 72 kpl, ulosottovalituksista on tehty ajoneuvojen, veneiden, moottoripyörien ynnä muiden ulosmittauksiin, sekä virka-apuasiat osamaksusopimusten purkamisista ja tilityksistä. Näihin lasketaan esimerkiksi myös veneet, veneenkuljetusperävaunut, maansiirtokoneet, moottorikelkat, kuorma-autot, pakettiautot, traktorit, alukset/ hinaajat, hevoskuljetusvaunut tai pyörökoneet.

Taulukko 7. Muutoksenhaun kohde

	2013	2014	2015	2016	yht.
Ajoneuvo, vene, mopo, ym.	21	19	17	15	72
Toistuvaistulon um., vp., maksusuunnitelma ja -sopimus	21	17	23	13	74
Vapaakk./ huojennuspäätös	2	5	8	8	23
Kiinteistö/ asunto-oy/ asumisoikeus	20	32	30	33	115
Keinotekoinen järjestely/ omistuksen sivuuttaminen	2	2	1	12	17
Tiliulosmittaus	18	10	10	15	53
Muut	18	23	16	22	79

Kuvio 8. Muutoksenhaun kohde

Kuvio 9. Muutoksenhaun kohde vuosina 2013-2016

7.3 Valituksen käsittely tuomioistuimessa

Valitusten käsittelyajoissa käräjäoikeudessa noudatetaan oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännöksiä. Valitus on aina käsiteltävä kiireellisenä. Ulosottovalitusta käsittelevä tuomioistuin voi asianosaisen vaatimuksesta tai omasta aloitteestaan määrätä, että täytäntöönpano keskeytetään. Tämä on myös käsiteltävä heti. Käräjäoikeus kuulee ulosottomiestä lausunnon muodossa, mutta myös muutoin, jos se pidetään tarpeellisenä valituksen ratkaisun kannalta. Jos käräjäoikeus antaa valittajalle osoituksen täytäntöönpanoriitakanteen nostamiseen, silloin valitus raukeaa osoituksessa tarkoitettulta osin. Käräjäoikeus tutkii aina ulosottomiehen toimen tai päätöksen oikeellisuuden,

sekä näihin liittyvät seikat laajemmin. Jos ulosottomies tekee itseoikaispäätöksen valitukseen, valitus ratkaistaan vasta tämän lainvoimaisuuden tullessa voimaan. Oikaisuun vaikutus valitukseen on sen raukeaminen siltä osin, kuin se tekee valituksen aiheettomaksi. Jos valittaja valittaa myös itseoikaisusta, se käsitellään myös itse valituksen yhteydessä. (Ulosottokaari 11:15-17 §)

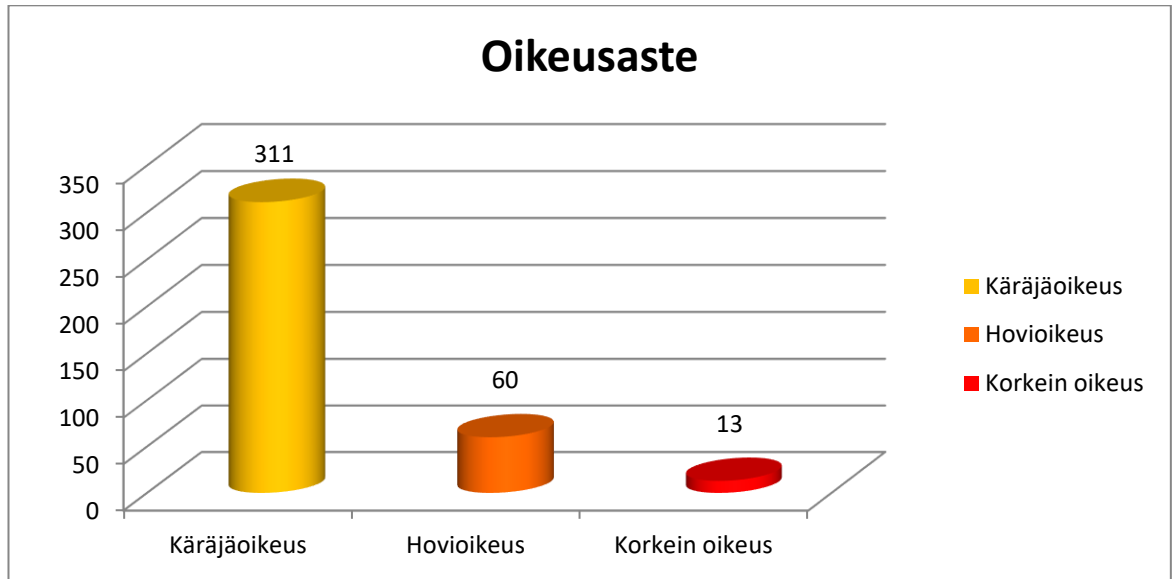
Jos valituskirjelmässä on ilmoitus ulosottomiehen tekemästä virheellisestä virkatoimesta tai jos ulosottomies on laiminlyönyt toimen suorittamisen, eikä ilmoitusta voida tutkia muutoksenhakemuksena, kärjäoikeuden tulee jättää valitus siltä osin tutkimatta ja osoittaa asianomaista tekemään kantelu Valtakunnanvoudinvirastolle.

Muutosta kärjäoikeuden ratkaisuun haetaan valittamalla hovioikeuteen. Tämä muutoksenhakemus on lähetettävä heti hovioikeuteen, joka on myös käsiteltävä kiireellisenä. Hovioikeuden jälkeen voi hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta, jos siihen saadaan valituslupa. Valituksen määräaika on tässä 60 päivää siitä, kun hovioikeus on antanut ratkaisunsa. (Ulosottokaari 11:18-19 §)

Tutkimissani 433 Varsinais-Suomeen tullessa ulosottovalituksessa keräsin tiedot kaikkien valitusten käsittelyajoista eri oikeusasteissa. Käsittelyaikojen mediaani on 106 päivää. Osaan valituksista on tullut itseoikaisu, osa valituksista on peruttu. Neljän vuoden aikana tullessa valituksissa käsittelyaika saattaa olla ainoastaan yhden päivän niissä tapauksissa kun valitus on peruttu. Pisimmillään käsittelyaika on ollut 1 102 päivää, joka on vuosissa reilut kolme vuotta. Nämä pisimmät käsittelyajat koskevat valituksia, jotka ovat menneet korkeimpaan oikeuteen saakka. Suurin osa valituksista jää alioikeuteen eli kärjäoikeuteen, eikä etene tästä toiseen oikeusasteeseen, eli hovioikeuteen. Vain 13 tähän mennessä tarkastelluista valituksista on saanut valitusluvan korkeimpaan oikeuteen. Osa valitusten käsittelyistä on vielä kesken eri oikeusasteissa.

Taulukko 8. Valitusten oikeusaste

Oikeusaste	Valitus/ kpl
Käräjäoikeus	311
Hovioikeus	60
Korkein oikeus	13

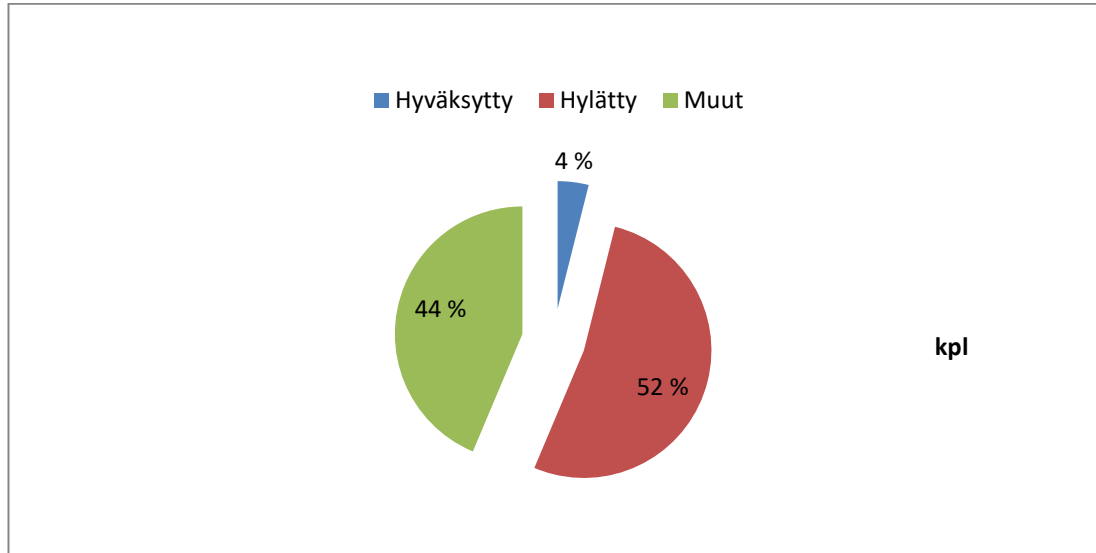
Kuvio 10. Valitusten oikeusaste

7.4 Valituksen lopputulos

Näiden neljän vuoden aikana tulleista valituksista on hyväksytty 17 valitusta, joka prosentuaalisesti on 4 % koko valitusmäärästä. Valituksista on hylätty 52 %, eli 227 kpl. Nämä muihin lopputulokseen luokitellut valitukset, eli 189 kpl, käsittävät ne valitukset, jotka ovat jääneet sillensä, joka tarkoittaa, että valitus on peruttu valituksen tekijän toimesta ennen kuin käräjäoikeus on ehtinyt käsitellä asian loppuun ja ratkaista sen tai kihlakunnanvouti on tehnyt vireille tulleeseen ulosottovalitukseen itseoikaisun. Muihin lopputuloksiin lasketaan vielä käsittelyn osalta kesken olevat ulosottovalitukset jossakin oikeusasteessa, sekä valitus, jonka osalta on tehty sovinto, sekä valitukset, joita on muutettu osittain.

Taulukko 9. Valituksen lopputulos

Valituksen lopputulos	kpl
Hyväksytty	17
Hylätty	227
Muut	189

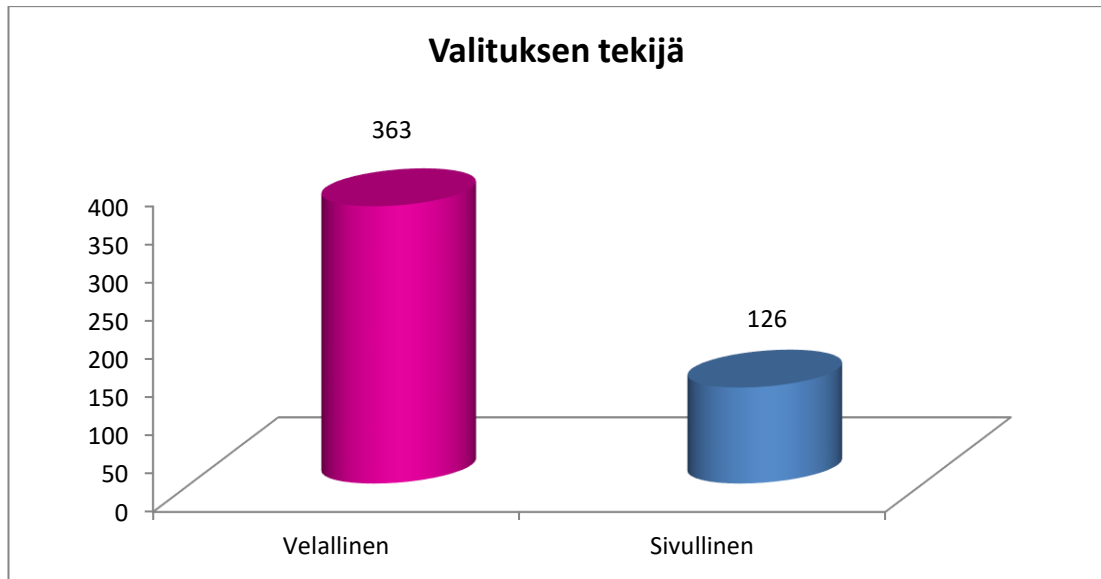
Kuvio 11. Valituksen lopputulos

7.5 Suullinen vai kirjallinen käsittely

Tutkimissani Varsinais-Suomen ulosottovirastoon tulleissa 433 ulosottovalituksessa valitusten käsittely on käytännössä ratkaistu pääsääntöisesti kirjallisessa prosessissa.

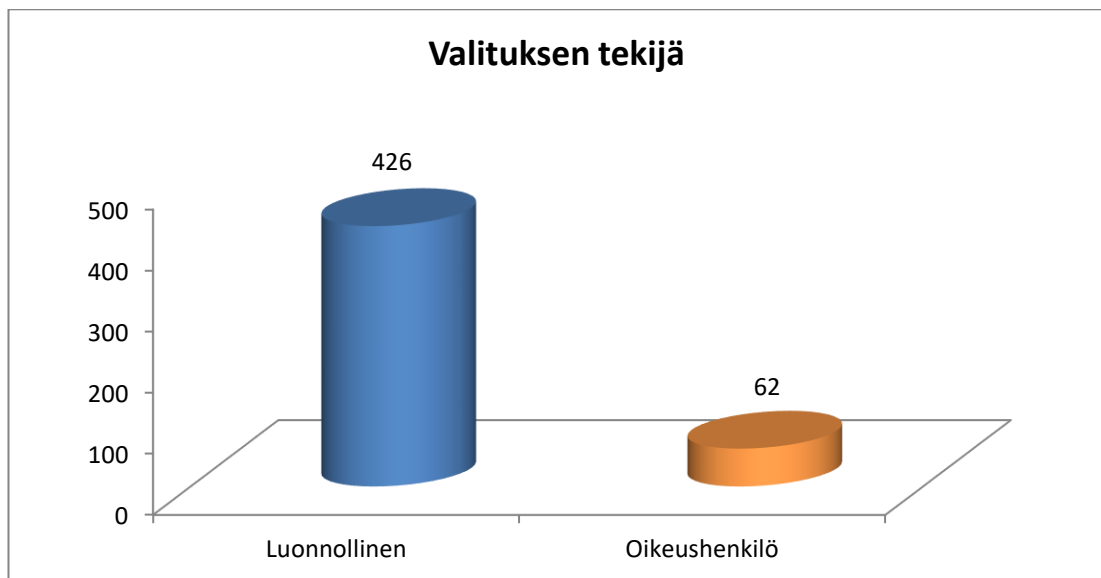
7.6 Valituksen tekijä / profilointi

Varsinais-Suomen ulosottovirastoon tulleiden valitusten määrä vuosina 2013-2016 oli 433 valitusta. Valituksen voi tehdä velallinen itse tai myös sivullinen tai molemmat yhdessä. Valituksen tekijöitä voi olla useampia yhtä valitusta kohden. Valitusten tekijöiden määrä on yhteensä 489. Tästä määrästä velallisten tekemiä valituksia on 363 ja sivullisten tekemiä 126.

Kuvio 12. Velallinen vai sivullinen

Kaikkiaan noin 87 %:ssa vireille tulleista ulosottovalituksista, lukumääräisesti 426:ssa valituksessa muutoksenhakijana on ollut luonnollinen henkilö. Oikeushenkilöiden tekemiä valituksia on 62 kappaletta.

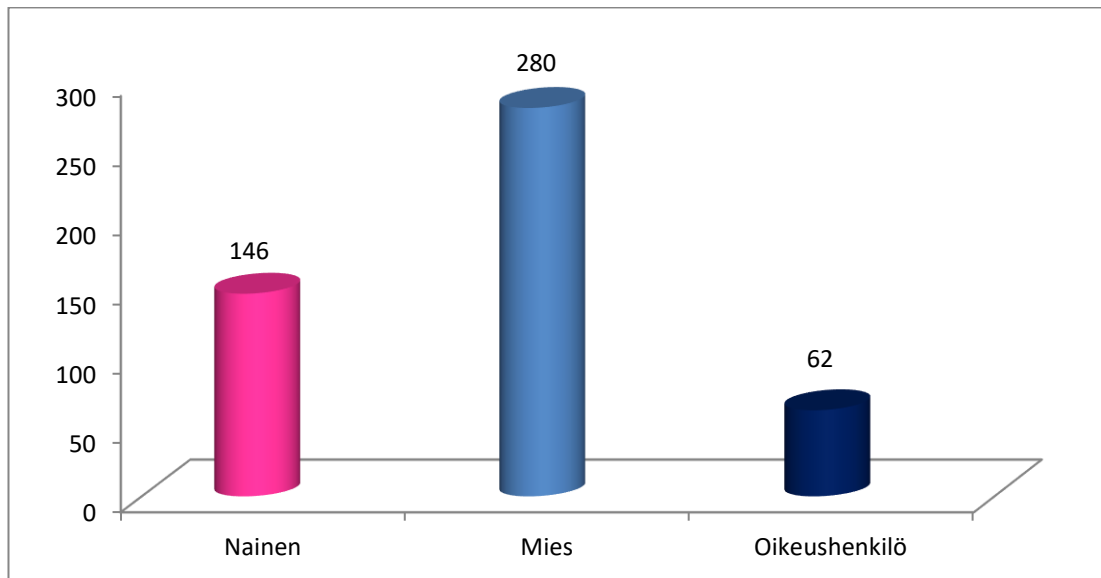

Kuvio 11. Luonnollinen vai oikeushenkilö

Luonnollisista henkilöistä naisten tekemiä valituksia on 146 ja miesten 280 sekä oikeushenkilöiden tekemiä 62. Jos tarkastellaan, mikä on ns. tapavalittajien tai kestovalittajien osuus valittajista, niin nämä henkilöt ovat niitä, jotka valittavat toistuvasti

ulosottomiehen tekemästä toimesta tai päätöksestä. Neljän vuoden aikana eniten valituksia on tehnyt henkilö, joka on valittanut 12 kertaa. Toisena valittaja, joka on tehnyt 10 valitusta. Seuraavilla sijoilla olevat henkilöt ovat tehneet noin 2-3 valitusta näiden vuosien aikana. On tapavalittajia, jotka työllistävät suuresti kihlakunnanulosottomiehiä sekä kihlakunnanvousteja.

Kuvio 13. Nainen/ mies/ oikeushenkilö

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kerätä, tutkia ja analysoida Varsinais-Suomen ulosottovirastoon tulleet ulosottovalitukset vuosien 2013-2016 välillä. Tutkimustyyppinä oli kokonaistutkimus, koska kaikki valitukset käsiteltiin. Valitusten koonnit kuvataan kuvien, taulukoiden ja tekstien avulla. Tutkittavana oli kaikkiaan 433 ulosottovalitusta, jotka kohdistuivat kihlakunnanulosottomiehen täytäntöönpanotoimeen tai tekemään päätökseen, johon voidaan hakea muutosta tekemällä ulosottovalitus käräjäoikeudelle. Päädyin tiedon keräämisessä hyödyntämään excel -taulukointia, johon kerättyjä tietoja oli valituksen kohde, itseoikaisujen määrä, mihin oikeusasteeseen valitus on mennyt, valituksen lopputulos, käsittelyajat ja valittajan profilointi. Taulukosta tuli

tiedollisesti suuri, mutta toisaalta myös erittäin hyvä koonti saatujen tietojen analysointiin. Tutkimukseen on kerätty aiheeseen liittyvää vertailutietoa myös Pirkanmaan ulosottovirastoon saapuneista vastaavista valitusmääristä.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

- Mihin asioihin ulosottovalitukset kohdistuvat?
- Moniko ulosottoasia on rauennut?
- Mitä yhteistä valituksilla on?
- Suullinen vai kirjallinen käsittely?
- Valituksen tekijä/ profilointi?
- Onko kaikkiin ulosottovalituksiin saatu kihlakunnanvoudin lausunnot?
- Monessako valituksessa kihlakunnanulosottomies on antanut selvityksen?
- Onko käräjäoikeus tutkinut valitusta laajemmin kuin valituskirjeen sisällön osalta?
- Moniko valituksista on mennyt hovioikeuteen tai korkeimpaan oikeuteen ja jos, niin mikä tuomio?
- Kuinka paljon on ulosottomiehen tekemiä itseoikaisuja?

Ulosottovalitukset kohdistuvat eniten kiinteistöjen, asunto-oy:n ja asumisoikeuksien ulosmittauksiin, yhteensä 115 kappaletta neljän vuoden aikana. Toiseksi eniten ulosottovalituksia, 79 kappaletta, sisältävät kuolinpesän ulosmittaukset, valitukset täytännönpanoperusteesta, konkurssipesät, irtain omaisuus, vakuusmaksu/ vuokravakuus, vakuutuskorvaukset, maksukehotukset, hädät, varattomuusesteet, maksuvelvoitteen virheellisyydet, ulosottovalituksen päätöksen valittaminen, ulosmittauspäätöksestä mitä päätös koskee, itseoikaisusta mitä oikaisu koskee, elatusmaksun indeksikorotukset kenelle pitäisi suorittaa (lapselle vai huoltajalle), korvausvaatimusten muutokset, fiktiivinen palkka, vireilletuloilmoitus ja maksukehotus, jakopäätökset, vakuutusyhtiön korvaus, saatavan vanhentuminen, työnantajan maksukielto, turvaamistoimen hakijavakuus ja lasten noutamatta jättäminen. Kolmantena, 74 kappaleeseen tulleista valituksista valitukset kohdistuvat toistuvaistulon ulosmittauksiin; palkkaan, eläkkeeseen ja elinkeinotuloon, sekä veronpalautuksiin, maksusuunnitelmiin ja maksusopimuksiin. Lähes sama määrä, 72 kpl, ulosottovalituksista on tehty ajoneuvojen, venei-

den, moottoripyörien ynnä muiden ulosmittauksiin, sekä virka-apuasiat osamaksusopimusten purkamisista ja tilityksistä. Näihin lasketaan esimerkiksi myös veneet, veneenkuljetusperävaunut, maansiirtokoneet, moottorikelkat, kuorma-autot, pakettiautot, traktorit, alukset/ hinaajat, hevoskuljetusvaunut tai pyörökoneet.

Valitusten lopputuloksena on näiden neljän vuoden aikana tulleista valituksista hyväksytty 17 valitusta, joka prosentuaalisesti on 4 % koko valitusmäärästä. Valituksista on hylätty 52 %, eli 227 kpl. Pääsääntöisesti kaikki ulosottovalitukset on käsitelty kirjallisessa käsittelyssä käräjäoikeuden kansliassa. Valituksen yhteydessä ulosottomiehen on mahdollisuus tehdä kirjallinen itseoikaisu, eli asiavirheen oikaisu tekemäänsä toimeen tai päätökseen. Itseoikaisujen määrä Varsinais-Suomen ulosottovirastossa 433 valituksesta on 27 itseoikaisua.

Suurin osa valituksista, 311 kappaletta jää alioikeuteen eli käräjäoikeuteen, eikä etene tästä toiseen oikeusasteeseen, eli hovioikeuteen. Hovioikeuteen on mennyt 60 ulosottovalitusta. Vain 13 tähän mennessä tarkastelluista valituksista on saanut valitusluvan korkeimpaan oikeuteen.

9 POHDINTA

Suurin työ oli aineiston keräämisessä ja tiedon analysoinnissa. Aineisto oli arkistoitu eri toimipaikkoihin, eri voudeille tai toimistosiihteereille. Valitusten yhteenvedot ja arkistointi eivät ole koottuna samassa paikassa. Virastollamme toimii tällä hetkellä kahdeksan kihlakunnanvoutia ja osa valituksista koskee jo eläkkeelle jääneiden kihlakunnanvoutien päätöksiä tai toimia.

Uskon, että ulosottovalituksia tulee olemaan aina. Niiden määrää voitaisiin ehkä vähentää esimerkiksi velallisten asianmukaisella neuvonnalla ja ohjauksella sekä laadullisilla kirjallisilla päätöksillä. Jos huomioidaan esimerkiksi näiden tapavalittajien valitusten määrää, niihin on haastavaa vaikuttaa, koska he löytävät aina jotain, mistä voi valituksen tehdä. Ja kun katsotaan niitä valituksia, jotka ovat hyväksytyt, niin niiden määrä on melko vähäinen. Voitaisiko niiden määrää vähentää nykyisestä vieläkin pienempään suuntaan.

Käsittelyaikojen mediaani eri oikeusasteissa oli 106 päivää. Voidaanko käsittelyaikoja nopeuttaa. Jos prosessin kulkua voitaisiin nopeuttaa, se vähentäisi aikaa, jota ulosottomiesten sekä eri oikeusasteissa olleiden työntekijöiden menee valitusten käsittelyyn. Tästä voisi jatkaa tutkimuksen tekoa yhteistyönä ulosottovirastojen ja käräjäoikeuden kanssa. Ulosottolaitoksen tavoitteena vuoteen 2025 on oikeudenmukainen, korkealaatuinen, tehokas ja taloudellinen ulosotto, sen strategian voisi yhdistää myös eri oikeusasteissa käsiteltäviin ulosottovalituksiin. Mutta se vaatii vieläkin tiiviimpää yhteistyötä ja suunnittelua käräjäoikeuden ja ulosottolaitosten kesken.

Jatkotutkimuksena voisi tämän tutkimustyön lisäksi selvittää myös muihin ulosottovirastoihin tulleita valituksia; mihin valitukset kohdistuvat, valituksen tekijät, käsittelyajat ym. Tähän mennessä on tutkittu Oulun seudun ulosottovirastoon sekä Etelä-Karjalan ulosottovirastoon tulleita valituksia. Vielä on siis tutkimatta 22 ulosottovirastosta 19 ulosottoviraston valitukset. Ainakin voisi tehdä tilastollisen koonnin määristä ja valituskohteista. Saataisiin tietää, onko määrillä suuria eroja virastojen kesken.

Toisena jatkotutkimusaiheena voisi tutkia käräjäoikeuden antamia perusteluja tuomi-oihin, ovatko perustelut yhdenmukaisia, vaikka kyseessä olisi samansuuntainenkin asia ja mitkä asiat vaikuttavat eriävään päätökseen.

Tutkimusmateriaalia oli valitusten osalta todella paljon. Muuta lähdeaineistoa valitukseen liittyen ei kuitenkaan ollut saatavilla runsaasti. Kiinnostavimpia olivat itse kihlakunnanvoutien haastatteluosuudet, jolloin sai paljon tietoa, mitä konkreettisesti valitusten käsittelyprosessi sisältää ja mitä kaikkea siihen kuuluu. Kaikki kihlakunnanvoudit olivat erittäin avuliaita jakamaan valtavaa asiantuntemustaan ja tietämystään, mitä vuosikymmenten aikana olivat kokeneet virassaan. Myös toimiston puolelta sain aina apua, kun sitä pyysin, vaikka tämänhetkinen työtilanne heillä kaikilla on erittäin hektistä ja vaativaa. Koko virasto oli tukena ja kenellekään ei varmaankaan jäänyt epäselväksi, että teen virkatyöni lisäksi opinnäytetyötä. Tarvitsin apua monelta eri henkilöltä ja sitä myös sain. Erityisen suuren kiitoksen ansaitsee myös työnantajan edustaja, joka kannusti, jotta sain lopultakin työni valmiiksi. Kiitos siis kaikille, myös perheelle ja läheisille, jotka ovat kärsivällisesti antaneet ymmärryksensä, keskittyessäni opinnäytetyöhöni ja tutkinnon valmiiksi saamiseen.

LÄHTEET

- Koulu, R. Muutoksenhaku ulosotossa. Jyväskylä: 1997, Gummerus Kirjapaino Oy.
- Koulu, R. Lindfors, H. Ulosotto-oikeus. Helsinki: 2009, Edita Prima Oy.
- Linna, T. Ulosottokaaren pääkohdat. Helsinki: 2008, Talentum.
- Linna, T. Prosessioikeuden oppikirja. Helsinki: 2012, Talentum.
- Linna, T. Leppänen, T. Ulosotto-oikeus: I, Ulosottomenettely. Helsinki: 2014, Talentum.
- Linna, T. Leppänen, T. Ulosotto-oikeus: II, Ulosmittaus ja myynti. Helsinki: 2015, Talentum.
- Linna, T. Leppänen, T. Ulosotto-oikeus: III, Oikeussuojakeinot ja erityiset täytäntöönpanolajit. Helsinki: 2016, Talentum.
- Hallituksen esitys eduskunnalle ulosottoviranomaisia ja ulosottoasioiden muutoksenhaku koskevan lainsäädännön uudistamisesta. 1995. HE 106/1995 vp, 96.
www.edilex.fi
- Hallituksen esitys eduskunnalle ulosottokaareksi ja laiksi verojen ja maksujen täytäntöönpanosta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi. 2006. HE 83/2006 vp, 75.
www.edilex.fi
- KKO:2007:32. Viitattu 23.04.2017. [www.edilex.fi.lillukka.samk.fi](http://www.edilex.fi/lillukka.samk.fi)
- KKO:2015:98. Viitattu 23.04.2017. [www.edilex.fi.lillukka.samk.fi](http://www.edilex.fi/lillukka.samk.fi)
- Oikeudenkäymiskaari (1.1.1734/4)
- Ulosottokaari (15.6.2007/705)
- Johansson, K. KYAMK:n opinnäytetyö, 2014
- Kihlakunnanvoutien haastattelut
- Oulun seudun ulosottoviraston seminaariaineisto 25.2.2015
- Pirkanmaan ulosottoviraston ulosottovalitukset
- Ulosottolaitoksen kirjanpitoyksikön tilinpäätös vuodelta 2016
- Varsinais-Suomen ulosottoviraston ulosottovalitukset
- Miettinen, T. Oikeustieteellinen opinnäyte –artikkeleita oikeustieteellisten opinnäytteiden vaatimuksista, metodista ja arvostelusta. 2016. <https://www-edilex-fi.lillukka.samk.fi/kirjat/16170.pdf>

Oikeuden www-sivut. Ulosottovalituksen käsittelymaksuihin korotus. Viitattu 18.12.2016. Oikeus.fi

Oikeusministeriö OM 27/013/2016. Ulosottolaitoksen ja konkurssiasiamiehen toimiston tulostavoiteasiakirja kaudelle 2017-2020. Viitattu 21.04.2017. www.valtakunnanvoudinvirasto.fi

Taloussanomien www-sivut. Julkaisu: Vanhemmat toivovat, että koulu opettaisi lapsille rahankäyttöä. Viitattu 17.04.2017. www.is.fi/taloussanomat/oma-raha

Tilastokeskuksen www-sivut. Työvoimatutkimus 2017, tammikuu. Viitattu 03.03.2017. www.tilastokeskus.fi

Ulosotto Suomessa - Ulosottolaitoksen tilastoja vuodelta 2015 Julkaisu 2016:1. Viitattu 18.12.2016. www.valtakunnanvoudinvirasto.fi

Valtakunnanvoudinviraston www-sivut. Ulosottolaitoksen ja konkurssiasiamiehen toimiston tulostavoiteasiakirja kaudelle 2017-2020 Viitattu 29.01.2017. www.valtakunnanvoudinvirasto.fi

OPINNÄYTETYÖHÖNI LIITTYEN

Moi,

Opiskelen tällä hetkellä Satakunnan ammattikorkeakoulussa Porissa ylempää AMK-tutkintoa (tradenomi). Opinnoistani on jäljellä enää opinnäytetyöni ja tarkoitukseni olisi valmistua syksyllä 2016. Opinnäytetyöni aiheena on *Ulosottovalituksia koskeva tutkimus ja analysointi*. Tutkimusotantani on V-S ulosottovirastoon tulleet ulosottovalitukset vuosilta 2013-2015.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää mm., ketkä tekevät valituksia, mitä valitukset koskevat ja voidaanko valituksia jollain tapaa ennaltaehkäistä. Haen vastauksia työssäni myös seuraaviin kysymyksiin; moniko ulosottoasia on rauennut, mitä yhteistä valituksilla on, miten valitus on käsitelty (kirjallinen prosessi/suullinen istunto/täytäntöönpanon keskeytys), monessako valituksessa on mukana myös kihlakunnanulosottomiehen selvitykset, valituskirjelmän tuottamat itseoikaisut ja niiden määrät, onko käräjäoikeus mahdollisesti tutkinut asiaa laajemmin, moniko valituksesta on mennyt hoviin tai korkeimpaan sekä valituksen tekijän yleinen profilointi.

Lähestyn teitä alkuun näin sähköpostilla ja otan myöhemmässä vaiheessa henkilökohtaisesti yhteydenoton mahdollisen keskustelutuokion järjestämisestä sovittuun ajankohtaan. Toivoisin saavani alla oleviin kysymyksiini kattavasti teidän voutien asiantuntijavastaukset. Keskustelun runkona toimii seuraavat kysymykset:

1. Mitä haasteita valitukseen ja niiden vastaamiseen liittyy?
2. Kuinka paljon itseoikaisuja olet valitukseen tehnyt 2013-2015 ajalla (henkilökohtainen arviosi)?
3. Pyydätkö jokaiseen valitukseen toimitusmiehen selvityksen vai miten toimit valitusten suhteen?
4. Onko valitusten käsittelyä mahdollista keskittää viraston sisällä?
5. Onko käräjäoikeudelle annetuissa lausunnoissa mahdollista olla yhtenäinen sisältörakenne? Miten rakennat aihekokonaisuuksien osalta lausuntosi sisällön?
6. Olisiko valitusten käsittelyssä tuomioistuimessa mielestäsi jotakin kehitettävää?
7. Onko jotakin muuta huomioitavaa, mitä haluaisit tuoda esille? Esimerkiksi edellä esitetystä opinnäytetyöhöni kuuluvista muista aiheistani?

Antamasi vastaukset käsittelen luottamuksellisesti ja nimettömästi. Tutkimustuloksissa en julkaise myöskään Sinun nimeäsi. Toivoisin, että tutustuisit yllä oleviin kysymyksiin ja hahmottelisit mahdollisesti jo etukäteen vastauksia mielessäsi. Otan lähiaikoina yhteyttä, jos voisimme sopia muutaman minuutin niiden käsittelyyn (n. 15-30 minuuttia).

Kiitos avusta jo etukäteen!

Ystävällisin terveisin,

Katja Mäki

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus

Täytäntöönpanotoimeen tai ulosottomiehen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta se, jonka oikeutta toimi tai päätös koskee. Valitusviranomaisena on **Varsinais-Suomen käräjäoikeus**.

Määräaika ja valitusmenettely

Määräaika valituksen tekemiseen on kolme viikkoa. Muutosta voimassa olevaan maksukieltoon, joka on annettu palkan tai muun toistuvaistulon ulosmittauksessa, saadaan hakea ilman määräaika. Määräaika lasketaan toimitus- tai päätöspäivästä, jos siitä on ilmoitettu etukäteen asianomaiselle tai hän on ollut läsnä toimituksessa. Jos valitus koskee kertyneiden varojen jakoa, määräaika lasketaan jakopäätöksen tekemisestä. Jos valitus koskee tilitystä, määräaika lasketaan siitä, kun varat on lähetetty velkojalle. Jos valitus koskee myyntiä tai siihen liittyvää edeltävää tointu, määräaika lasketaan myyntipäivästä. Muussa tapauksessa määräaika lasketaan siitä päivästä, jona asianomainen on saanut toimesta tai päätöksestä tiedon.

Kirjallinen valitus on toimitettava viimeistään määräajan päättymispäivänä **Varsinais-Suomen ulosottoviraston tai sen toimipaikan kansliaan** ennen virka-ajan päättymistä (klo 16.15). Toimipaikkaluettelo on valitusosoituksen lopussa. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Valituskirjelmän voi toimittaa kansliaan henkilökohtaisesti, asiameistä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopionumeron tai sähköpostiosoitteeseen. Lähettäminen tapahtuu lähettäjän vastuulla. Jos valitus myöhästyy, valitusoikeus menetetään.

Valituskirjelmän sisältö ja liitteet

Valituskirjelmä on osoitettava seuraavalle viranomaiselle: **Varsinais-Suomen käräjäoikeus**.

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- täytäntöönpanotoimi tai ulosottomiehen päätös, johon haetaan muutosta
- yksilöity vaatimus ja seikat, joihin vaatimus perustuu
- todisteet, joihin halutaan nojautua, ja mitä kullakin todisteella halutaan näyttää toteen
- asiamiehen tai avustajan yhteystiedot sekä se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon asiaa koskevat tiedoksiannot voidaan lähettää valittajalle
- valittajan sekä todistajan ja muun kuuluvan yhteystiedot

Valituskirjelmään tulee liittää ne kirjalliset todisteet, joihin valittaja vetoaa. Kirjallinen valituskirjelmä on valittajan tai, jollei hän itse ole sitä laatinut, sen laatijan allekirjoitettava.

Vaikutus täytäntöönpanoon

Valitus ei keskeytä täytäntöönpanoa, ellei laissa toisin säädetä tai tuomioistuimella määrätä. Tuomioistuimella, joka käsittelee ulosottoa koskevaa muutoksenhakemusta tai täytäntöönpanorituaa, voi asianomaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan antaa keskeytymääräyksen. Sen jälkeen kun kertyneiden rahavarojen lopullinen tilitys on tehty ja varat lähetetty hakijalle, voidaan valittaja ainoastaan lopullisessa tilityksessä olevasta virheestä. Ennen valituksen tekemistä se, joka aikoo hakea muutosta, voi pyytää ulosottomieheltä tilityksen keskeyttämistä.

Itseoikaisu ja suhde täytäntöönpanoritakanteeseen

Asianomainen voi pyytää ulosottomiestä oikaisemaan virheelliseksi katsomaansa tointu tai päätöstä. Oikaisuopyynnön esittäminen ei katkaise valitusajan kulumista.

Samasta toimesta tai päätöksestä ei saa tehdä valitusta että nostaa täytäntöönpanoritakannetta.

Uusi määräaika

Jos asianomainen laillisen esteen vuoksi tai muusta hyväksyttävästä syystä ei voi määräajassa hakea muutosta, ulosottomies saa asettaa hakemuksesta uuden määräajan valituksen tekemistä varten. Hakemus on toimitettava **Varsinais-Suomen ulosottoviraston kansliaan** ennen valitusajan päättymistä. Hakemukseen on liitettävä selvitys esteestä tai muusta hakemuksen perusteena olevasta syystä.

Oikeudenkäyntimaksut ja -kulut

Ulosottoaaren mukaisen muutoksenhakuasian käsittelemisestä käräjäoikeudessa peritään oikeudenkäyntimaksu, josta säädetään laissa ja asetuksessa tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista.

Oikeudenkäyntikuluista ulosottovalitusasiassa säädetään ulosottoaaren 11 luvun 20 §:ssä.

Perustevalitus julkista saatavaa koskevassa asiassa

(Laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta)

Perustevalitus veron, julkisen maksun taikka muun julkisoikeudellisen tai siihen rinnastettavan saatavan (julkinen saatava) määrittämisestä tai maksuunpanosta on tehtävä sille viranomaiselle, jolle saatavan määrittämisestä tai maksuunpanosta on säännönmukaisesti valitettava. Jollei valitusviranomaista ole, perustevalitus tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä saatava on määrätty tai maksuunpantu.

Perustevalitus on tehtävä viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu ja muussa tapauksessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on erääntynyt. Jos ulosmittaus on toimitettu mainitun ajan kuluessa, perustevalitus saadaan tehdä niin kauan kuin oikeutta maksun saantiin ei ole menetetty. Jos julkinen saatava on valvottu kiinteistön asianosaiskeskustelussa, perustevalitus on tehtävä kolmen viikon kuluessa valvontapäivästä lukien.

Täytäntöönpanon keskeytyspyyntö julkista saatavaa koskevassa asiassa

(Laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta)

Velallinen, jonka omaisuutta on ulosmitattu, voi pyytää täytäntöönpanon keskeyttämistä ulosottomieheltä. Pyyntö keskeyttää täytäntöönpanon, jos se on tehty viikon kuluessa ulosmittauksesta. Keskeytys jatkuu, jos velallinen toimittaa ulosottomiehelle kolmen viikon kuluessa pyynnöstä todistuksen muutoksenhaun vireilläolosta tai valituskirjelmän. Viikon määräaika lasketaan ulosmittauksesta noudattaen, mitä edellä on sanottu määrärajan laskemisesta. Keskeyttämistä voi pyytää ulosottomieheltä suullisesti, jolloin kirjallinen pyyntö on toimitettava ulosottomiehelle kolmen viikon määräajassa.

Ulosottokaari 15.6.2007/705

11 luku

Muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn

Valitus

1 §

Valitusoikeus

Täytäntöönpanotoimesta tai ulosottomiehen päätöksestä saa valittaa se, jonka oikeutta toimi tai päätös koskee.

Lopullisen tilityksen jälkeen voidaan valittaa vain tilityksessä olevasta virheestä.

2 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Täytäntöönpanotoimeen tai ulosottomiehen päätökseen haetaan muutosta käräjäoikeudelta valittamalla.

Ulosottovalituksia käsitellään Ahvenanmaan, Espoon, Etelä-Karjalan, Helsingin, Keski-Suomen, Lapin, Oulun, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen, Satakunnan, Vantaan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeuksissa. Käräjäoikeuksien tuomiopiireistä näissä asioissa säädetään valtioneuvoston asetuksella. (29.12.2009/1756)

Muutosta haetaan siltä käräjäoikeudelta, jonka tuomiopiirissä täytäntöönpanotoimi on suoritettu.

3 §

Valituksen tekeminen ja peruuttaminen

Valituskirjelmä on toimitettava toimen tai päätöksen tehneen ulosottomiehen kansliaan viimeistään 5 ja 6 §:ssä tarkoitetun määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä saadaan toimittaa kirjallisesti tai sähköisenä viestinä. Jos valitus myöhästyy, valitusoikeus menetetään.

Kirjallinen valituskirjelmä on valittajan tai, jollei hän itse ole sitä laatinut, sen laatijan allekirjoitettava.

Valitus peruutetaan toimittamalla peruutuskirjelmä kirjallisesti tai sähköisesti asianomaisen ulosottomiehen tai käräjäoikeuden kansliaan.

4 §

Valituksen vireilletulo

Valitus tulee vireille toimivaltaisessa käräjäoikeudessa, kun valituskirjelmä on saapunut ulosottomiehen kansliaan. Valitusasiakirjat ja jäljennökset asiassa kertyneistä ulosottoasiakirjoista on heti toimitettava käräjäoikeuteen. Samalla ulosottomiehen on annettava käräjäoikeudelle selvitys siitä, onko valituskirjelmä saapunut määräajassa.

Jos valituskirjelmä on määräajassa toimitettu muulle kuin toimen tai päätöksen tehneelle ulosottomiehelle tai se on toimitettu toimivaltaiseen käräjäoikeuteen, valituksen katsotaan tulleen oikein vireille. Valituskirjelmä tai sen jäljennös on heti toimitettava päätöksen tai toimen tehneelle ulosottomiehelle.

5 §

Valituksen määräaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolme viikkoa.

Muutosta voimassa olevaan maksukieltoon, joka on annettu palkan tai muun toistuvaistulon ulosmittauksessa, saadaan hakea ilman määräaikaa.

6 §

Määräajan laskeminen

Valituksen määräaika lasketaan asianomaiselle päivästä, jona toimitus pidettiin tai päätös tehtiin, jos siitä on hänelle etukäteen ilmoitettu tai hän on ollut toimituksessa läsnä. Määräaika lasketaan valitukselle, joka koskee:

- 1) myyntiä taikka asianosaisluetteloä tai muuta myyntiin liittyvää myyntiä edeltävää tointa, siitä kun myynti on toimitettu;*
- 2) kertyneiden varojen jakoa, siitä kun 6 luvun 5 §:ssä tarkoitettu jakopäätös on tehty;*
- 3) tilitystä, siitä kun varat on lähetetty velkojalle.*

Muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa valituksen määräaika lasketaan siitä päivästä, jona asianomainen on saanut tiedon toimesta tai päätöksestä.

7 §

Uusi määräaika

Jollei asianomainen voi laillisen esteen tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi hakea muutosta määräajassa, ulosottomies saa asettaa hakemuksesta uuden määräajan.

Jos ulosottomies katsoo, ettei uutta määräaikaa tule asettaa, asia on siirrettävä käräjäoikeuden ratkaistavaksi.

Uutta määräaikaa on pyydettävä kirjallisella hakemuksella tai sähköisellä viestillä ennen alkuperäisen valitusajan päättymistä.

8 §

Valituskirjelmän sisältö

Valituskirjelmässä, joka osoitetaan asianomaiselle käräjäoikeudelle, on mainittava:

- 1) täytäntöönpanotoimi tai ulosottomiehen päätös, johon haetaan muutosta;*
- 2) yksilöity vaatimus ja seikat, joihin vaatimus perustuu;*
- 3) todisteet, joihin halutaan nojautua, ja mitä kullakin todisteella halutaan näyttää toteen;*
- 4) asiamiehen tai avustajan yhteystiedot sekä se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon asiaa koskevat tiedoksiannot voidaan lähettää valittajalle.*

Myös valittajan sekä todistajan tai muun kuultavan yhteystiedot on ilmoitettava soveltuvalla tavalla käräjäoikeudelle. Valituskirjelmään tulee liittää ne kirjalliset todisteet, joihin valittaja vetoaa.

9 §

Valituksen vaikutus täytäntöönpanoon

Valitus ei keskeytä täytäntöönpanoa, ellei laissa toisin säädetä tai tuomioistuin anna keskeytysmääräystä. Tilityksen keskeytyksestä säädetään 6 luvun 15 §:ssä.

Jos ulosmittaus kumotaan, ulosottomiehen tulee viivytyksettä ryhtyä toimiin ulosmittauksen peruuttamiseksi, jollei tuomioistuin toisin määrää.

10 §

Ulosottomiehen lausunto

Jos valituskirjelmässä pyydetään täytäntöönpanon keskeyttämistä, asianomaisen ulosottomiehen tulee heti toimittaa keskeytystä koskeva lausuntonsa käräjäoikeuteen. Muulta osin ulosottomiehen tulee toimittaa lausuntonsa valituksesta kahden viikon kuluessa valituskirjelmän saapumisesta. Käräjäoikeus voi perustellusta syystä pidentää määräaikaa.

11 §

Lausunnon sisältö

Ulosottomiehen on annettava lausunnossaan selvitys täytäntöönpanotoimista sekä perusteltu kannanotto valituskirjelmässä esitetyistä vaatimuksista ja seikoista, joihin vaatimus perustuu. Lisäksi lausunnossa tulee ilmoittaa ulosottoasian asianosaiset, täytäntöönpanon senhetkinen vaihe sekä mahdollinen täytäntöönpanon keskeytys ja se, milloin keskeytys päättyy. Lausuntoon tulee liittää soveltuvalta tavalla asianomaisten tiedoksianto-osoitteet ja muut yhteystiedot.

12 §

Itseoikaisu valituksen yhteydessä

Ulosottomies saa oikaista valituskirjelmässä tarkoitetun toimen tai päätöksen sen mukaan kuin 10 luvun 1–5 §:ssä säädetään. Itseoikaisu on tehtävä tämän luvun 10 §:ssä säädetyssä ajassa.

Päätös, jolla virhe on oikaistu, on toimitettava lausunnon sijasta viipymättä käräjäoikeuteen. Ulosottomiehen on toimitettava käräjäoikeudelle myös selvitys siitä, onko oikaisupäätös tullut lainvoimaiseksi. Asianosainen voi itseään sitovasti kirjallisesti ilmoittaa tyytyvänsä itseoikaisupäätökseen.

13 §

Valitusosoitus

Toimituksessa läsnä oleville on ilmoitettava, saako tehtyyn päätökseen tai toimeen hakea muutosta ja mitä valituksen osalta on noudatettava. Valitusosoitus tulee liittää 3 luvun 36 §:ssä tarkoitettuun jälki-ilmoitukseen sekä päätöksestä annettavaan jäljennökseen.

14 §

Valitusosoituksen sisältö

Valitusosoituksessa on ilmoitettava:

- 1) tuomioistuin, jolta muutosta haetaan;*
- 2) valituksen määräaika ja miten se lasketaan;*
- 3) miten valitus ajetaan perille;*
- 4) valituskirjelmän sisältöä ja liitteitä koskevat säännökset;*
- 5) valitusoikeutta, valituksen vaikutuksia ja keskeyttämistä koskevien keskeisten säännösten sisältö.*

Jos valitusosoitus on virheellinen, eikä virhe ollut selvästi havaittavissa, valitus katsotaan oikein tehdyksi, jos asianomainen on noudattanut osoitusta tai mitä valituksen tekemisestä säädetään.

Valituksen käsittely tuomioistuimessa

15 §

Käsittelyjärjestys käräjäoikeudessa

Valituksen käsittelyssä käräjäoikeudessa noudatetaan soveltuvin osin oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännöksiä.

Valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Keskeytyspyyntö on ratkaistava heti. Käräjäoikeuden tulee kuulla ulosottomiestä lausunnon lisäksi myös muutoin, jollei sitä voida pitää tarpeettomana.

Jos käräjäoikeus on antanut valittajalle osoituksen täytäntöönpanoriitakanteen nostamiseen, valitus raukeaa osoituksessa tarkoitettulta osin.

16 §

Tutinnan laajuus

Käräjäoikeus voi tutkia ulosottomiehen toimen tai päätöksen oikeellisuuden valituksessa ja vastauksessa ilmoitettuja seikkoja laajemmin.

Asianosaisluetteloa tai jakoluetteloa saadaan muuttaa vain muutoksenhakijan eduksi.

17 §

Itseoikaisupäätöksen vaikutus

Valitus voidaan ratkaista sen jälkeen, kun 12 §:ssä tarkoitettu päätös, jolla virhe on oikaistu, on tullut lainvoimaiseksi. Valitus raukeaa siltä osin kuin oikaisu tekee valituksen aiheettomaksi. Jos myös oikaisupäätöksestä valitetaan, valitukset käsitellään yhdessä.

18 § (26.6.2009/521)

Osoitus kantelun tekemiseen

Jos valituskirjelmässä on ilmoitus siitä, että ulosottomies on tehnyt virheellisen virkatoimen tai laiminlyönyt toimen suorittamisen, eikä ilmoitusta voida tutkia muutoksenhakemuksena, käräjäoikeuden tulee jättää valitus siltä osin tutkimatta ja osoittaa asianomainen kantelemaan Valtakunnanvoudinvirastolle.

19 §

Jatkovalitus

Muutosta kärjääoikeuden ratkaisuun haetaan valittamalla hovioikeuteen noudattaen soveltuvien osien, mitä oikeudenkäymiskaaren 25 luvussa säädetään. Kärjääoikeuden on heti lähetettävä muutoksenhakemus hovioikeuteen.

Asian käsittelystä hovioikeudessa ja muutoksenhausta korkeimpaan oikeuteen on muutoin soveltuvien osien voimassa, mitä edellä 15 §:n 2 ja 3 momentissa, 16 §:n 2 momentissa sekä oikeudenkäymiskaaren 26 ja 30 luvussa säädetään.

20 §

Oikeudenkäyntikulut

Ulosottovalitusasiassa asianosaiset vastaavat itse oikeudenkäyntikuluistaan. Tuomioistuimen voi kuitenkin erityisestä syystä velvoittaa sen, jolle tuomioistuimen päätös on vastainen, osittain tai kokonaan korvaamaan vastapuolelleen muutoksen hakemisesta aiheutuneet kulut noudattaen soveltuvien osien oikeudenkäymiskaaren 21 luvun säännöksiä.

Jos sivullisen valitus hyväksytään, valtio voidaan sivullisen vaatimuksesta määrätä osittain tai kokonaan korvaamaan tämän kohtuulliset oikeudenkäyntikulut, jos kulujen jäämistä sivullisen vahingoksi voidaan olosuhteet huomioon ottaen pitää kohtuuttomana. Valtio voidaan määrätä korvaamaan myös ulosoton asianosaisen oikeudenkäyntikulut, jos asiassa on sattunut selvä virhe, joka olisi tullut korjata itseoikaisuna. Ennen kulujen määräämistä valtion korvattaviksi Valtakunnanvoudinvirastoa on kuultava. (26.6.2009/521)